

เอกสารทางวิชาการ

เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ

โดย

คณะนักศึกษาลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย
รุ่นที่ 12

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ 12
ปีการศึกษา 2564

เอกสารทางวิชาการ

แนวทางการเสริมสร้างเยาวชน กับความมั่นคงของชาติ

โดยนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ 12

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ 12

ปีการศึกษา 2564

แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ

Enhancing Capabilities of Thai Youth for National Security

บทคัดย่อ

Title แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนเพื่อความมั่นคงของชาติ

Field Social - Psychology

Course RTARF Executive Relationship Development Course Class 12

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน แต่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกลับทำให้ความสัมพันธ์และการสื่อสารในครอบครัวมีช่องว่างส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การทำงาน และการศึกษาของเยาวชนไทยที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้การชุมนุมของเยาวชนในปี 2563 ทำให้สังคมทั้งภาครัฐและเอกชนหันมาให้ความสำคัญต่อข้อเรียกร้องของเยาวชน เอกสารทางวิชาการเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนเพื่อความมั่นคงของชาติ” เป็นเอกสารทางวิชาการที่ผู้จัดทำให้ความสนใจและตระหนักถึงเสียงเรียกร้องของเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา วิเคราะห์แนวคิด พฤติกรรม เจ็บใจ ทศนคติ และมุมมองในประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของเยาวชนในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมืองต่อการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทย และ 3) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบในการพิจารณาดำเนินงานด้านการพัฒนาหรือจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างเยาวชนและความมั่นคงของชาติ ผู้จัดทำได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์และแยกองค์ประกอบมุมมองด้านจิตวิทยาเพื่อความมั่นคงพร้อมสรุปผลโดยอ้างอิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเยาวชน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมและกลุ่มทั่วไปที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา จากโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนช่างฝีมือทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อาชีวศึกษาธนบุรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต และมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 120 คน

ผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างเยาวชนเพื่อความมั่นคงของชาติ ดังนี้ 1) สร้างและสนับสนุนนวัตกรรมและพื้นที่การเมืองเชิงทดลองสำหรับเยาวชน 2) พัฒนาระบบเครดิตสังคมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชน และ 3) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไปในด้านการสื่อสารของเยาวชน อนาคตและอาชีพที่เยาวชนต้องการ การนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่ยั่งยืน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาแนวคิดด้านอุดมการณ์ชาติ และการให้โอกาสเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศ

คำสำคัญ: สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจและการเมือง เยาวชน สิทธิเสรีภาพ ความคาดหวัง การเปลี่ยนแปลง

Abstract

The dramatic change in the era of 21st century has been driven mainly by technology. But the progress of technology destructed the relationship in family, the way of life of people in the good old days and enlarged the gap of communication among generations. These changed the way of daily living, working and education of young generation who will become adults and make the future of nation. In 2020, the demonstration of Thai youth is a new phenomenon in Thai society which government and private sectors impossibly turn away. This research (Enhancing Capabilities of Thai Youth for National Security) is a qualitative research presented by students of RTARF Executive Relationship Development Course, has aims 1) to study and analyze ideology, behavior, attitude of Thai youth in aspect of society and culture, education and economy and politics 2) to give suggestions to enhance the potential of Thai youth and 3) to inform relevant organizations for further study and create some master projects to boosts up the skill and competitive knowledge of youth for sustainable development of the nation security. The data was collected by interviewing the focus groups of 120 students who represent students and young generation from selected high schools, vocational institutes and universities.

The result of this research reveals significant information requested by young generation who have strong will power to see the remarkable change in society, education system, economy and even politics. The researchers also accumulate ideas, expectations and requests of the youth, then analyze and to come up with notable points and approaches to enhance the young generation 's potential for national security as follows: 1) to support innovative development and establish a politics demonstrated forum for young people to express ideas 2) to build a social credit to enhance the satisfied behaviors and 3) to develop educational system to boost up outstanding skill for their future life and career. Moreover Big Data is also one of the technology database that should be collaborated and used for sustainable future development. Finally the research underlined the need of youth side to participate and create their own national ideology and define the direction of nation for national security.

Key words: society and culture, education, economy and politics, right and freedom, expectation, change

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก พลตรี ชำนาญ ช่างสาด ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าแก่คณะผู้จัดทำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง คอยชี้แนะแนวทางการปฏิบัติต่างๆ ที่เอื้อให้ คณะผู้จัดทำเอกสารทางวิชาการมีความรู้ลึกซึ้งกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ และเล็งเห็นความสำคัญของการ สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ของสังคม

นอกจากนั้น คณะผู้จัดทำกราบขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการของคณะนักศึกษา หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (พสบ.บก.ทท.) รุ่นที่ 12 ทั้งสามท่าน ได้แก่ ผศ.ดร.นักรบ ระวังการณณ์ ผศ.ดร.นิสิต อินทมน และ ดร.พิธาน พันทอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเอกสารทางวิชาการเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความ มั่นคงของชาติ” ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง จนสำเร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกูล นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอารยนันท์ พันโทหญิง พจนา เปลี่ยนเกิด และผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่คอยให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหา ในการค้นคว้างานด้านเอกสารวิชาการ รวมทั้งการดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการของนักศึกษาซึ่งนำไปสู่ การแถลงผลงานทางวิชาการของนักศึกษา พสบ.บก.ทท. รุ่นที่ 12 ตลอดจนขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและ นักจิตวิทยาทุกท่านในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น สุดท้ายนี้ทีมฝ่ายวิชาการของนักศึกษา พสบ.บก.ทท. รุ่นที่ 12 ขอขอบคุณเพื่อนๆ ในรุ่นทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ส่งแรงใจและแรงกายสนับสนุน และให้กำลังใจ จนทำให้เอกสารทางวิชาการฉบับนี้สำเร็จมีคุณประโยชน์สู่ส่วนรวมอันนำไปสู่การพัฒนาความมั่นคงให้กับ ประเทศต่อไป

คณะผู้จัดทำ

คณะนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร
กองบัญชาการกองทัพไทย (พสบ.บก.ทท.) รุ่นที่ 12

คำนำ

เอกสารทางวิชาการเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ” เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (พส.บ.ท.) รุ่นที่ 12 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์แนวคิด พฤติกรรม เจ็บใจ ทักษะคติ ของเยาวชนทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง พร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของเยาวชน รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่จะนำข้อมูลไปใช้ประกอบในการพิจารณาดำเนินงานด้านการพัฒนาหรือจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างเยาวชนและความมั่นคงของชาติต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารทางวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานในงานวิชาการสำหรับผู้อ่านหรือผู้ที่กำลังหาข้อมูล เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาต่อยอดมุมมองของเยาวชนในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง หากมีข้อเสนอแนะหรือข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยไว้และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ 12
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข-ค
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญภาพ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตและระเบียบงานวิจัย.....	4
1.4 คำถามในการวิจัย.....	4
1.5 คำจำกัดความ.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดทฤษฎี.....	7
2.2 บทบาทของเยาวชนในการพัฒนาประเทศ.....	15
2.3 การเสริมสร้างความมั่นคง: กรณี สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	23
3.2 เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	23
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
3.5 ระยะเวลาการวิจัย.....	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	26
4.2 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	27
4.3 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านการศึกษา.....	28
4.4 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านเศรษฐกิจและการเมือง.....	35
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	41
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	41
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	45
5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ.....	48
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	50
บรรณานุกรมภาษาไทย.....	50
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ.....	52
ภาคผนวก.....	53
รายชื่อสมาชิก.....	59

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	23
3.2 วัน เวลา สถานที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.3 แผนการดำเนินงาน.....	25
4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามเพศ.....	26
4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามช่วงอายุ.....	26
4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามภูมิลำเนา.....	27
4.4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามระดับการศึกษา.....	27
4.5 สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน.....	29
4.6 ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย.....	31
4.7 อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา.....	33

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.....	1
1.2 การเรียกร้องด้วยการชุมนุมของกลุ่มเยาวชนที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย.....	3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม ไม่ว่าจะระดับครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศ นับตั้งแต่ Thailand 4.0 โมเดลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 เพื่อนำประเทศที่กำลังพัฒนาไปสู่ประเทศที่พัฒนา การสร้างศักยภาพในการแข่งขันเพื่อรับมือกับภัยคุกคามและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากภายนอกประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มมูลค่า นำพาประเทศให้หลุดพ้นกับดักของความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคมสู่การพัฒนาไปสู่อนาคตที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน รัฐบาลจึงผลักดันให้ทุกภาคส่วนไม่เพียงแต่อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การศึกษาต้องสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564

การก้าวกระโดดของการพัฒนาเพื่อการแข่งขันส่งผลกระทบต่อสังคมที่ต้องเร่งปรับเปลี่ยนสร้าง นวัตกรรมด้วยการใช้เทคโนโลยีมาขับเคลื่อนในทุกๆ มิติทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา ที่ทั้งรัฐบาลและภาคเอกชน ต้องใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการ ในการเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพของมนุษย์ เพิ่มทักษะดิจิทัลให้กับเด็กรุ่นใหม่ในสถานศึกษา คนทำงาน การใช้เครื่องจักรกลหรือ หุ่นยนต์ในอุตสาหกรรมการผลิต การเปลี่ยนแปลงการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) เป็นการเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) การสร้างคนให้เป็น ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) การคิดวิถีใหม่ของการทำเกษตรกรรม การเชื่อมต่อโลกด้วยการเดินทาง ท่องเที่ยว การคิดค้นการรักษาและต่ออายุคนให้ยืนยาวในทางการแพทย์และสาธารณสุข และการบริการ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564) ที่รวดเร็วตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้บริโภคในเวลาจำกัด ทำให้ปัจจัยพื้นฐานของคนทุกเพศวัยต้องใช้เทคโนโลยีผ่านโทรศัพท์มือถือกับ ชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ตื่นเช้าถึงเข้านอน ภาวะของสังคมที่เร่งรีบแข่งขัน ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่

สู่สังคมเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว คนรุ่นใหม่ต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต และเป็นสื่อกลางในการเชื่อมกับโลกภายนอก ขณะที่การสื่อสารในครอบครัวกับลดน้อยลง (จรรยา สุวรรณทัต, 2530) การสร้างครอบครัวไม่สำคัญเท่าการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้าและการวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจคือความมั่นคงของประเทศชาติ และมูลค่าทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยเจือจางลง คนรุ่นใหม่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนรุ่นพ่อแม่ มีความคิด ทัศนคติและมุมมองตามสภาพแวดล้อมที่เติบโต ขณะที่คนรุ่นเก่ายังต้องการรักษาอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของประเทศเยาวชนบางกลุ่มมีทัศนคติและความเชื่อว่ารัฐบาลละเลยและไม่จริงจังในการแก้ปัญหาระยะยาว (รายงานคนไทยมอนิเตอร์, 2557) และมองข้ามความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของประเทศ และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน

ความแตกต่างของสังคมไทยเริ่มขยายวงกว้างเมื่อโครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลง อัตราการเกิดของประชากรลดลง ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติแจ้งว่า ประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ในปี 2563 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 12 ล้านคน หรือร้อยละ 18 และจะเพิ่มเป็น 20.42 ล้านคน ในปี 2583 และจะเพิ่มเป็น 20.42 ล้านคน หรือเท่ากับร้อยละ 31.28 และประชากรกว่า 10 ล้านคนมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรือ ช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563)) เยาวชนไทยรุ่นใหม่ ในเจนเนอเรชั่น Y Z ได้รับการหล่อหลอม เลี้ยงดูแตกต่างไปจากคนในรุ่นเจนเนอเรชั่น B และ X ที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง (กนกพันธ์ โลภุตรวงศ์, 2012) ดังนั้นสังคมไทยจึงมีช่องว่างของช่วงวัย (Generation Gap) และส่งผลกระทบต่อครอบครัว ที่ทำงาน ที่มีคนได้รับการเลี้ยงดูในสภาวะแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้การแสดงออกและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบความคิด (Mindset) ที่ต่างกันระหว่าง Fixed Mindset ของคนรุ่นเก่าที่ยึดติดกับความสำเร็จในอดีต และมองปัญหาเป็นเรื่องใหญ่กับ Growth Mindset ที่หล่อหลอมคนรุ่นใหม่ให้เชื่อมั่นว่าเราสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมได้ และไม่กลัวที่จะล้ม ตามหลักจิตวิทยาของ Carol Dweck ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาของ Lewis and Virginia Eaton ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดสหรัฐอเมริกา (Dweck, 2006) ความแตกต่างทางด้านความคิดและทัศนคติ ผสมกับความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองในเวลาที่เราคาดหวัง ทำให้คนสองช่วงอายุ มีวิถีคิดและมุมมองในการแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ต่างกัน นอกจากนั้นเยาวชนบางกลุ่มที่ออกมาแสดงความคิดเห็นกลับมีอายุน้อยลง นั้นหมายถึง แนวคิดและทัศนคติที่ได้จากประสบการณ์ สะท้อนให้เห็นปัญหาและอุปสรรคที่เรียกร้องให้ผู้ใหญ่เปิดใจรับฟังและสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วม เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ การขอลดหรือยกเลิกกฎระเบียบ โดยอ้างสิทธิเสรีภาพของระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้นเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เอื้อต่อการสร้างความก้าวหน้าและมั่นคง ในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายของการเติบโตทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในอนาคต (แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580) แต่การสร้างประเทศเพื่อให้เกิดความมั่นคงนั้น ทรัพยากรมนุษย์ คือปัจจัยสำคัญยิ่ง และจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไม่ได้หากขาดการศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาและวิจัยพบว่า ระบบการศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองไปสู่การแข่งขันในอนาคต (แผนปฏิรูปด้านการศึกษา 2562) การศึกษามีคุณภาพต่ำและมีความล่าช้า ทำให้เยาวชนไม่สามารถแข่งขันและมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าหลายประเทศ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง การพัฒนาความรู้และทักษะไม่ตรงกับตลาดแรงงาน ขณะที่ภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ ด้วยมองว่าเยาวชนบางกลุ่มไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้เกิดวิกฤต

ค่านิยม ทักษะคนดี และพฤติกรรมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานที่ดีของสังคม สถาบันครอบครัว และสังคมจึงยังมีความอ่อนแอ และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืน

ในช่วงต้นปี พ.ศ.2563 การเรียกร้องด้วยการชุมนุมของกลุ่มเยาวชนที่เรียกตนเองว่า “เยาวชนปลดแอก” นำโดยสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้ออกมาเคลื่อนไหวแสดงความไม่พอใจต่อรัฐบาล โดยมีข้อเรียกร้องในเบื้องต้นในประเด็นหลัก 3 ข้อ ได้แก่ หยุดคุกคามประชาชน ยุบสภา และการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และเริ่มมีการขยายวงกว้างขึ้นเมื่อนักเรียนในชั้นมัธยมปลาย นิสิตนักศึกษา เริ่มแสดงความไม่พอใจต่อระบบการศึกษาที่ไม่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในแง่ลบของทักษะที่จะนำไปใช้ในการทำงาน หลักสูตรที่ล้าสมัย กฎระเบียบที่มากเกินไป ตลอดจนลุกลามไปถึงทรงผมและเครื่องแต่งกาย กระทบต่อการบริหารงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากรากของปัญหาที่สะสมไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด (Technology Disruption) สู่ความแตกต่างของทัศนคติและแนวคิดระหว่างช่วงวัย การเติบโตของประชากรที่ลดลง ทำให้ปัญหาต่างๆ สะสมมากขึ้นจากปัญหาเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม กระทบต่อวัฒนธรรม เยาวชนบางกลุ่มจึงออกมาเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการศึกษาและการเมือง

ภาพที่ 1.2 การเรียกร้องด้วยการชุมนุมของกลุ่มเยาวชนที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด พฤติกรรม เจื่อนไข ทัศนคติ ตลอดจนมุมมองในประเด็นทางสังคม และวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง ของเยาวชนนัักกิจกรรมและเยาวชนทั่วไป ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา
- 1.2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของเยาวชนในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ
- 1.2.3 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินงานด้านการพัฒนา หรือจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างเยาวชนและความมั่นคงของชาติต่อไป

1.3 ขอบเขตและระเบียบงานวิจัย

เอกสารทางวิชาการนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ที่เป็นนักเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา จำนวน 120 คน โดยการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเยาวชน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมและกลุ่มทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติ และความต้องการในการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ และการเมือง และเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ข้อมูลเน้นการรวบรวมจากกลุ่มที่เป็นผู้แทนของเยาวชน แบบ purposive sampling โดยเลือกกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา 6 สถาบัน ในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต และมหาวิทยาลัยรังสิต เน้นกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มนักกิจกรรม และกลุ่มทั่วไป กลุ่มกิจกรรม 10 คน และกลุ่มทั่วไป 10 คน รวมสถาบันละ 20 คน โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล 3 คนต่อ 1 กลุ่มและเก็บข้อมูลครั้งละ 6 คน

เอกสารทางวิชาการ เรื่อง การเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาตินี้ คณะผู้จัดทำได้กำหนดปัญหา และประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจแนวคิดพื้นฐาน ความรู้สึก และความสัมพันธ์ของกลุ่มเยาวชนต่อข้อเรียกร้อง นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ (Content Analysis) และแยกแยะด้วยทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการ เพื่อลดความขัดแย้งเชิงความคิด ทัศนคติและอุดมการณ์และเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์

1.4 คำถามในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้จัดทำแบ่งประเด็นคำถามเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจและการเมือง

1.4.1 ด้านสังคมและวัฒนธรรมไทย เน้นคำถามที่สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นดังต่อไปนี้

- อนาคตของสังคมและวัฒนธรรมไทย
- จุดแข็ง จุดอ่อนของสังคมและวัฒนธรรมไทย
- ปัญหาของสังคมไทย

1.4.2 ด้านการศึกษา กำหนดคำถามเพื่อให้ทราบถึงมุมมองในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.4.2.1 สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

- หลักสูตรการศึกษา
- กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้
- คุณภาพผู้สอน

1.4.2.2 ความเป็นธรรมและสิทธิมนุษยชนในการจัดการศึกษาของไทย

- ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.4.2.3 ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย

- วิเคราะห์จากปัญหาที่เยาวชนแสดงความคิดเห็นในเรื่องปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการด้านการศึกษา

1.4.2.4 อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไทย

- ข้อเรียกร้องของเยาวชนในการขจัดปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาของไทย

1.4.3. ด้านเศรษฐกิจและการเมือง กำหนดคำถามหลักในการวิจัย เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยในด้านเศรษฐกิจและการเมือง การปรับปรุงบทบาทหน้าที่นั้นๆ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ในอนาคต โดยนำแนวทางจากการบรรยายของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล ในเรื่องคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบสอบถาม มีการดำเนินการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเยาวชนพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในบริบทและสภาพแวดล้อม บทบาทหน้าที่เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ ในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเยาวชนเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจและการเมือง ดังนี้

- การประหยัดอดออม
- ความซื่อสัตย์สุจริต
- การพัฒนาอาชีพ
- การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
- การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคม
- การยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ
- การเคารพต่อกติกา กฎหมายและสิทธิ
- การกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม
- การทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ

1.5 คำจำกัดความ

1.5.1 เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ (งานวิจัยฉบับนี้จะหมายรวมถึง เยาวชนที่อายุ 15-24 ปี)

1.5.2 ความมั่นคงของชาติ หมายถึง ประชาชนมีความสุข โดยเน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย มีเอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

1.5.3 เยาวชนปลดแอก หรือ มือบคนระชาษฐกร เป็นกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ไม่มีแกนนำอย่างเป็นทางการ ก่อตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และต่อต้านการบริหารประเทศที่ล้มเหลวของคณะรัฐมนตรีไทย โดยมีบทบาทอย่างมากในการประท้วงในประเทศไทย พ.ศ. 2563

1.5.4 ช่วงวัย (Generation) นักเศรษฐศาสตร์แบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่มตามหลักประชากรศาสตร์ คือ B - baby boomer ได้แก่ กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 54-72 ปี กลุ่มที่ 2 คือ Gen X ซึ่งได้แก่ กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 38-53 ปี กลุ่มที่ 3 คือ Gen Y อายุระหว่าง 21-37 ปี และกลุ่มที่ 4 คือ Gen Z อายุระหว่าง 8-20 ปี

1.5.5 มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาผลกระทบของปัญหาในด้านครอบครัว สภาวะแวดล้อม สังคม ตลอดจนวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในมุมมองของเยาวชน

1.5.6 มิติทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาถึงผลกระทบในเรื่องระบบการศึกษา หลักสูตร สถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในมุมมองของเยาวชน

1.5.7 มิติด้านเศรษฐกิจและการเมือง หมายถึง การศึกษาผลกระทบของปัญหาในด้านสภาพเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทางด้านสถานะของครอบครัว การกำหนดบทบาทและสิทธิ การแสดงออก และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมุมมองของเยาวชน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาในมุมมอง และทัศนคติของเยาวชนในด้านสังคม และวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง และการศึกษา และร่วมกันจัดเวทีให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างถูกต้อง ในรูปแบบของสภาเยาวชน/สถานักศึกษา หรือรูปแบบอื่นๆ

1.6.2 หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สามารถนำรูปแบบแนวทางและข้อเสนอแนะของงานวิจัย ที่ผู้วิจัยเสนอนำไปใช้ปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การปรับกฎระเบียบที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสร้างทักษะเพื่อนำไปใช้ในการทำงานในอนาคต

1.6.3 ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อเยาวชนในการเรียกร้องประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง และการศึกษาในเชิงสร้างสรรค์ และมีมุมมองที่เป็นเชิงบูรณาการ รวมทั้งให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์

1.6.4 ทำให้สามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ทำให้เยาวชนมีการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างประชากรที่มีความรู้และทักษะในเชิงสร้างสรรค์ มีความสุขในการใช้ชีวิตในสังคมที่มีความแตกต่าง และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ช่วยสร้างความมั่นคงให้กับประเทศอย่างมั่นคงยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงบริบทและสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคม จนก่อให้เกิดปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการเพิ่มขึ้นของระดับความขัดแย้งในภาคส่วนต่างๆ ในสังคม รวมถึงการนำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ โดยมีหัวข้อสำคัญดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน

2.1.1 การเพิ่มศักยภาพเยาวชนและผลกระทบในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

2.1.2 ทฤษฎีสรางภูมิคุ้มกัน

2.1.3 การพัฒนาเยาวชน

- แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชน
- แนวคิดทางพุทธศาสนา
- แนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม
- กรณีศึกษา: โครงการพัฒนาเยาวชน

2.1.4 ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรม

2.2 บทบาทของเยาวชนในการพัฒนาประเทศ

2.3 การเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ: กรณีสาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน

2.1.1 การเพิ่มศักยภาพเยาวชนและผลกระทบในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-12 รัฐบาลเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นั้นเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาภายใต้แนวการปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของรัชกาลที่ 9 เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขด้วยการพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลเพียบพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ความคิดที่มีเหตุผล ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม ช่วยให้เกิดความพอประมาณในการดำเนินชีวิตอย่างซื่อสัตย์สุจริต มีจริยธรรมและขยันหมั่นเพียร เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันตัวเป็นอย่างดี นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10) ในภาคประชากร ประเทศไทย กำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุ ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 24.3 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 20.2 ในปี พ.ศ. 2558 อัตราการลดลงของเยาวชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ผศ.ดร.ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น และ ดร.สมภูมิ แสงวงกุล, 2555) แสดงให้เห็นว่าเยาวชนในปัจจุบันอาจต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ในภาคเศรษฐกิจ คุณภาพแรงงานของไทยยังต่ำทำให้เศรษฐกิจอ่อนแอ จึงมีความจำเป็นต้องรีบเร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานทักษะในการทำงานโดยเฉพาะเยาวชนให้ทันต่อการขยายของสังคมสูงอายุ (ชัยพัฒน์ พุดซ้อน และกัณฑ์พัฒน์ พรศิริวัชรสิน, 2561) โดยส่งเสริมการพัฒนาแรงงานโดยให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพและแรงงานและเพิ่มทักษะสำหรับอาชีพในอนาคต

การศึกษาภาคบังคับของเยาวชนของประเทศไทยพบว่ามีความต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในประเทศแถบเอเชีย (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579) ถึงแม้ว่าอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรเพิ่มขึ้นทุกระดับ แต่คุณภาพการเรียนภาคบังคับต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะใน 4 วิชาหลัก (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) และที่สำคัญทักษะการอ่านของเยาวชนไทยส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ 2 จากทั้งหมด 5 ระดับ

จากรายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย พ.ศ.2560-2561 พบว่าศักยภาพในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยในการใช้คอมพิวเตอร์จำนวน 6 เครื่องต่อประชากร 100 คน ซึ่งถ้าเทียบกับสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนการใช้คอมพิวเตอร์ 76 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน และขณะที่เยาวชนอายุ 15 ปีขึ้นไปจบประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีศักยภาพในการอ่าน เขียน และคำนวณในเบื้องต้นนำไปสู่การคิดเป็นทำเป็น มีเพียงร้อยละ 60 ของประชากรแม้ว่าเยาวชนไทยจะได้รับโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้นแต่ก็ยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติได้เท่าที่ควร

สถาบันเพื่อการพัฒนาการจัดการ (IMD) ชี้ว่าศักยภาพของแรงงานไทยยังคงต่ำเมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานต่อชั่วโมง ในสหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) และสาธารณรัฐสิงคโปร์ คนมีทักษะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ และมีการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาต่ำ แม้การสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยและพัฒนาจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อยู่ในระดับต่ำ จำนวนสิทธิบัตรน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนทั่วโลก

ผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มศักยภาพเยาวชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ปัญหาสุขภาพจิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นและเข้าถึงเยาวชนสะดวก และง่ายขึ้น ทั้งการค้าและการขนส่งในรูปแบบใหม่ อาทิ ทางอินเทอร์เน็ต ทางไปรษณีย์ เป็นต้น ขณะเดียวกันการคุกคามด้านยาเสพติดต่อเยาวชนล้วนนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมทั้งคดีที่มีผลต่อชีวิต ร่างกาย และการคุกคามทางเพศ เป็นสาเหตุให้ศักยภาพเยาวชนต้องถูกทำลาย มีความเสี่ยงในความปลอดภัยในชีวิต ครอบครัว และทรัพย์สิน นอกจากนี้วัฒนธรรมต่างชาติผ่านสื่อสร้างสรรค์มีน้อย แต่สื่อที่เป็นภัยและผิดกฎหมายกลับมีการเผยแพร่มากขึ้น เว็บไซต์ทางเพศยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เยาวชนอ่อนแอต่อการคัดกรองและเลือกวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สถาบันการศึกษามีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมลดลงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมไม่มีประสิทธิภาพนอกจากนี้เยาวชนมีศรัทธาและเลื่อมใสในสถาบันศาสนาน้อยลง สถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้จึงกลายเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันต่ำ ไม่ได้รับการปลูกฝังให้มีความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลรอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรมเท่าที่ควร ทั้งที่ความงดงามทางวัฒนธรรมไทยที่มีหลากหลายและโดดเด่นยังคงเป็นรากฐานที่สามารถส่งเสริมศักยภาพให้เยาวชนไทยมีความเข้มแข็งขึ้นได้ และสามารถเป็นเครื่องคัดกรองที่ดีให้สังคม ซึ่งศักยภาพการพัฒนานี้สามารถศึกษาจากภูมิปัญญาไทยที่มีการสั่งสมสืบทอดและรักษาไว้อย่างรู้คุณค่า สามารถถ่ายทอด ถอดความรู้ รวบรวมพัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์ และนำไปสู่กลยุทธ์การสร้างศักยภาพและเสริมสร้างพื้นฐานเยาวชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นอย่างดี

2.1.2 ทฤษฎีสร้างภูมิคุ้มกัน

งานวิจัยเรื่องการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของสุกานดา จันทวารีย์ และสุทธิพันธ์ อรัญญาส ได้ใช้ทฤษฎีแนวคิดของ McKinsey 7-S Framework โดย Thomas J. Peters และ Robert H. Waterman, Jr. (McKinsey, 2008) 7S-NIP เป็นแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ได้แก่ 1) พัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/สโมสรนิสิตนักศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมส่งเสริมการจัดกิจกรรมการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดของเครือข่ายอุดมศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการเฝ้า

ระวัง ตรวจสอบ เพื่อมิให้มีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดบทบาทและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไก/เครือข่ายแกนนำเยาวชน ให้มีความต่อเนื่องจริงจังด้วยกลยุทธ์ 7S-NIP ประกอบด้วย

1) กลยุทธ์ (Strategy) กำหนดให้มีนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแบบบูรณาการภายใต้ชุมชนนำอยู่ ชีวิตสดใส เยาวชนปลอดภัย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชนบรรลุในแผนและการปฏิบัติอย่างชัดเจน

2) โครงสร้างองค์กร (Structure) การกระจายอำนาจของผู้บริหาร รวมทั้งการกำหนดลำดับของการรายงานในรูปของสายการบังคับบัญชา (Line of Command)

3) ระบบ (System) การจัดกิจกรรมต่างๆ และกระบวนการที่ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบมีกระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบที่ต่อเนื่องและสอดคล้องประสานกันทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบผู้ปฏิบัติงานมีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

4) รูปแบบ (Style) การดำเนินงานแบบบูรณาการ เนื่องจากการจัดระเบียบสังคมตามแนวทางชุมชนนำอยู่ ชีวิตสดใส เยาวชนปลอดภัย ครอบคลุมในหลายปัญหาและมีหลายหน่วยงานบูรณาการร่วมกัน

5) บุคลากร (Staff) หน่วยงานที่มีการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติจะต้องมีการมอบหมายงานให้บุคลากรที่มีความชำนาญงานเป็นอย่างดีและความพร้อมที่จะปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีการจัดให้มีบุคลากรควบคุมดูแลในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง

6) ทักษะ (Skill) หน่วยงานที่มีการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน และต้องได้รับการอบรมในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มเติมทักษะในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) ปรับปรุงกลไกรับผิดชอบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาแบบบูรณาการ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานในทุกพื้นที่เป็นแนวทางเดียวกันและรองรับการดำเนินงานที่ครอบคลุม

ส่วน NIP ประกอบด้วย N (Network) คือกลยุทธ์การบริหารจัดการในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ควรใช้การสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยเป็นสื่อกลางในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันจัดให้มีสถานักเรียน เพื่อเป็นนักเรียนแกนนำในสถานศึกษา

I (Immunization) คือกลยุทธ์เครือข่ายการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยและสร้างกลไกสนับสนุน ในการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับบุคคลและในชุมชน เพื่อสนับสนุนทุกช่วงวัยโดยมีโครงการรณรงค์ในแต่ละระดับของกลุ่มเป้าหมาย

P (Prevention) คือกลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกันสำรวจข้อมูลเพื่อการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและจัดระเบียบสังคมในพื้นที่ และแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมจัดทำฐานข้อมูล และนำข้อมูลที่รวบรวมได้รายงาน

2.1.3 การพัฒนาเยาวชน

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชน

ปพฉาณี ฐิติวัฒนา (2535: 37-45) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชน 6 ประการ ประกอบด้วย

1. เยาวชนมีเกียรติ สิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
2. การพัฒนาคนนั้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ในช่วงชีวิตหนึ่งๆ ต่างก็มีจุดวิกฤตและจุดเด่น อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ การรับรู้โดยเฉพาะด้านการปรับตัว และการปรับบทบาท อันเนื่องมาจากประสบการณ์และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ เช่น ความยากจน สภาพโภชนาการ การมีโรคภัยไข้เจ็บ ความด้อยโอกาสในการศึกษา ความไม่รู้ การขาดทักษะเชิงอาชีพ การไม่มีงานทำ การเพิ่มประชากร การไม่ได้รับการบริการพื้นฐานที่ทั่วถึงและบริการที่ขาดคุณภาพ ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาเยาวชน ที่มีส่วนในการพัฒนาและสร้างเสริมให้มีสภาพเศรษฐกิจ
4. เยาวชนควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ
5. เยาวชนทุกคนควรได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะเยาวชนที่มีโอกาสมากกว่าจะต้องช่วยพัฒนาผู้ด้อยโอกาส
6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนและต้องลงทุนสูงจึงควรระวางมิให้เกิดการสูญเปล่าด้วยวิธีการป้องกันมากกว่าการแก้ไข

แนวคิดทางพุทธศาสนา

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2542: 29-31) กล่าวว่า การพัฒนาสังคมไทยหรือพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องมีการพัฒนาคนก่อน เพื่อสร้างคนให้มีความเข้มแข็ง 3 ประการ คือ

1. ความเข้มแข็งทางพฤติกรรม ได้แก่ ความขยันขันแข็งจริงจังในการทำงาน
2. ความเข้มแข็งทางจิตใจ ได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง ไม่รอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก
3. ความเข้มแข็งทางปัญญา ได้แก่ ความพยายามทำด้วยตัวเอง ใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา ก่อให้เกิดภาวะผู้นำทางปัญญา ซึ่งเป็นผู้นำที่แท้จริงนั่นเอง

วิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศมีพุทธธรรมเป็นฐาน และฐานของวัฒนธรรมไทยก็คือพุทธธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยในภาพรวม (มันเกียรติ โกศลนिरิตวิงษ์, 2541) การนำพุทธธรรมมาเป็นหลักในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีได้นั้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” และในมาตราที่ 24 (4) บัญญัติไว้ว่า “กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ซึ่งการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการเรียนรู้โดยวิธีบูรณาการจากหลายๆ ทาง จะช่วยให้เยาวชนนั้นเกิดการเรียนรู้ (ทิตินา แคมมณี, 2552) การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี ควรนำพุทธธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของคนในสังคมไทยมาบูรณาการหลอมรวมเข้ากับศาสตร์และทฤษฎีการสอนเยาวชน หลักธรรมที่ควรนำมาใช้พัฒนาเยาวชนมี 4 ข้อ ได้แก่ 1) สัมมาทิฐิ 2) การเอื้อเพื่อเกื้อกูล 3) การไม่เบียดเบียนผู้อื่น และ 4) การควบคุมจิตใจให้สงบ การที่จะพัฒนาเยาวชนให้เกิดสัมมาทิฐิได้ผู้สอนจะต้องมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรคอยโน้มน้าวชี้ให้เห็นความสำคัญของความดี และส่งเสริมให้เยาวชนได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปคิดโดยแยกคางจันเกิดปัญญาสามารถแยกแยะดี-ชั่วได้ด้วยตนเอง รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ หากเยาวชนที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะย่างเข้าสู่วัยรุ่นมีสัมมาทิฐิ หรือความเห็นที่ถูกต้องติดตัวติดใจ การพัฒนาความดีด้านอื่นๆ ได้แก่ การเอื้อเพื่อเกื้อกูล การไม่เบียดเบียนผู้อื่น และการควบคุมจิตใจให้สงบก็จะสามารถพัฒนาได้ง่ายไป (ภัทรพล หมดมลทิน, 2016) ยังผลให้ปัญหาต่างๆ ที่เยาวชนเป็นผู้ก่อลดน้อยถอยลงไป ซึ่งจะเป็นผลให้เยาวชนสามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างปกติสุข และประเทศชาติได้พัฒนารุดหน้า

แนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม

สถาบันหลักของสังคมเป็นสถาบันที่พัฒนาขึ้นเพื่อกำหนดค่านิยม บรรทัดฐานและเป้าหมายในการส่งเสริมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มต่างๆของสังคม สถาบันหลักของสังคมต้องมีบทบาทในการเป็นสถาบันที่กำหนดทิศทางและบทบาทขององค์กร หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ด้วยการส่งเสริมกระบวนการกลุ่มกลาทางสังคม เสริมสร้างความมั่นคง ลดความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมในประเด็นการเมือง การปกครอง วัฒนธรรม บทบาทหน้าที่ และกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนจากสถาบันพื้นฐานได้แก่

สถาบันครอบครัว สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันอื่น ๆ ในสังคม ประกอบไปด้วยบิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญ มีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่แรกเกิด การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการในการปลูกฝัง กลุ่มกลา และส่งเสริมให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ตลอดจนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ในรูปแบบที่เหมาะสมที่บิดามารดาสามารถนำไปผสมผสานในการเลี้ยงดูบุตรของตน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้ (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563)

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นเด็กมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองและมีเจตคติทางบวกต่อการแสวงหาความช่วยเหลือสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นนอกจากนี้ยังส่งผลต่อพฤติกรรมเด็กในด้านต่างๆ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีพัฒนาการทางจิตใจได้อย่างดีที่สุด เหมาะจะใช้กับเยาวชนที่พื้นวัยเด็กตอนต้น คือ อายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความสนใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น เริ่มมีการใช้เหตุผล และควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้นเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เพราะเด็กวัยนี้มีความแปรปรวนทางอารมณ์ และความวิตกกังวลสูงมาก การใช้เหตุผลการอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งสำคัญ วิธีการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบนี้ ได้แก่ การให้เหตุผลในการฝึกนิสัยให้เข้าใจถึงผลดีผลเสียจากการประพฤติของตนเอง ใช้วิธีชมเชยมากกว่าการลงโทษ

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสาน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผลจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูหรือการเห็นแบบอย่างที่ดีของพฤติกรรมเด็กจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ดี

4. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอ้วนในเด็กส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบควบคุม และแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นตอนต้น

สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัว มีหน้าที่สำคัญคือส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ ให้เป็นคนดี มีศีลธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม รู้จักสิทธิหน้าที่ตนที่พึงปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ เยาวชนแต่ละคนจะใช้เวลาวันละหลายชั่วโมงอยู่กับครู ดังนั้น โรงเรียนที่ดีควรส่งเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ทั้งนี้ ครูควรยึดหลักปฏิบัติ ดังนี้

1. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากทำงานกลุ่มจะช่วยให้เยาวชนได้เรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ดีหลายประการ เช่น ความร่วมมือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

2. ปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในตัวเอง และรู้จักควบคุมตัวเองในด้านการรักษาสุขภาพอนามัยการทำงาน การใช้จ่าย การคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น

3. ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และเคารพปฏิบัติตามระเบียบวินัยของหมู่

4. จัดการกับปัญหาพฤติกรรมด้วยความสุขุมและเฉลียวฉลาด ไม่ใช่อารมณ์ แต่ใช้เหตุผล และมีความมั่นคงในหลักการ

5. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และยอมรับสภาพของเยาวชนแต่ละคนเพื่อหาทางตอบสนอง และส่งเสริมเยาวชนแต่ละคนได้ถูกต้อง

สถาบันศาสนา เป็นสถาบันที่ประกอบด้วย คำสอน ความเชื่อ เป็นสถาบันที่มีหน้าที่เป็นศูนย์รวม ความศรัทธา สร้างแบบแผนแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาบรรณแก่ เยาวชน และคนในชุมชนด้วยการอบรมสั่งสอนโดยตรง เช่นจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์หรือวันพระ เพื่ออบรมให้ความรู้ทางศาสนาโดยสม่ำเสมอและทั่วถึง หรือโดยทางอ้อมด้วยการส่งเสริม ชักชวนให้บิดามารดา ผู้ปกครองเป็นตัวอย่งที่ดีแก่เด็กในการปฏิบัติกิจทางศาสนาตามโอกาสอันควร

งานศึกษาวิจัยรุ่นในปัจจุบันมองวัยรุ่นในฐานะที่เป็นผู้กระทำการทางวัฒนธรรมมากกว่าที่จะเป็นผู้รับเอา วัฒนธรรมมาจากผู้ใหญ่ วัยรุ่นมักไม่สังกัดตนเองกับวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยเฉพาะ ในทางตรงกันข้าม ความเป็นวัยรุ่นมักหมายถึงการย้ายจากวัฒนธรรมหนึ่งไปอีกรัวัฒนธรรมหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้อย่างไรก็ดี ก็มีได้ หมายความว่าวัฒนธรรมวัยรุ่นจะผสมผสาน เลียนแบบกันไปมาโดยไร้ความหมาย หากแต่เป็นการเลือกทาง วัฒนธรรมที่วางอยู่บนคุณค่า ความหมาย การปฏิบัติ และสไตล์ของตัวเอง ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การเลือกตีความทางวัฒนธรรมของวัยรุ่นไม่เป็นไปตามนิยามของสังคมส่วนใหญ่เสมอไป อัญชลี โคเฮน (Anjalee Cohen, 2006) ได้วิเคราะห์ไว้ในงานเขียนเรื่อง Youth Culture and Identity: Consumerism, Drugs and Gangs in Urban Chiang Mai, Northern Thailand โดยชี้ให้เห็นถึงความเป็นเอกเทศ และภาวะ กระทำของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่ ผู้ซึ่งนิยมการเสพยาและการรวมตัวในลักษณะแก๊งค์ที่สังคมมองว่าเป็น พฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะที่ยาบ้าและแก๊งค์วัยรุ่นมักผูกโยงพฤติกรรมกับการทำลายชาติ หรือการสร้างความไม่ สงบให้กับบ้านเมือง วัยรุ่นกลับเลือกตีความวัฒนธรรมดังกล่าวนอกกรอบของอุดมการณ์ความเป็นพลเมือง หากแต่เข้ากับวัฒนธรรมการบริโภคและการสร้างอัตลักษณ์กลุ่มและมีความสำคัญมากกว่าอุดมการณ์ว่าด้วย ชาตินิยม

การตัดสินใจในการเลือกวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง หรือการย้ายจากวัฒนธรรมหนึ่งไปยังวัฒนธรรม อื่นของวัยรุ่นมีที่มาจาก การตัดสินใจที่แตกต่างหลากหลาย เช่นเดียวกับวัฒนธรรมเองที่ไม่จำเป็นต้องมีที่มา เดียวกันเสมอไป ไม่ว่าจะเป็น ความรู้สึกไม่มั่นคง แรงกดดันของเพื่อนในกลุ่ม ความต้องการประท้วงสังคม หรือ งานศึกษาวัฒนธรรมวัยรุ่นในยุคหลัง ให้ความสำคัญกับความคิดและการกระทำการเชิงสร้างสรรค์ของวัยรุ่น ที่ รับสารทางวัฒนธรรมจากสื่อต่างๆ ผ่านกระบวนการที่มีการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น โดยผสมผสานกับสิ่งใหม่ รอบตัวให้มีความหมายที่ทั้งเหมือนและทั้งต่างไปจากวัฒนธรรมเดิม ทั้งนี้ ในโลกยุคปัจจุบันที่การเรียนรู้ทาง วัฒนธรรมเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและเข้มข้นผ่านสื่อโซเชียล (Social Media) ต่างๆ เช่น Facebook, twitter, Instagram การโฆษณา การไหลเวียนของสินค้าบันเทิง แฟชั่น ของขบเคี้ยว เครื่องสำอาง ฯลฯ โลกาภิวัตน์ของ วัฒนธรรมวัยรุ่น ตลอดจนการรังสรรค์วัฒนธรรมและความหมายใหม่ๆ ในหมู่วัยรุ่นได้กลายเป็นกระบวนการที่ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตัดข้ามพรมแดนของวัฒนธรรมชาติ และภูมิภาค ตลอดจนทำทลายเส้นแบ่งเขตทาง วัฒนธรรมและกรอบธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

งานศึกษาวัฒนธรรมวัยรุ่นในไทยที่น่าสนใจในฐานะกลุ่มชนที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีวัฒนธรรม ของตนเองยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด แต่ก็ยังมีการดำเนินงานอีกจำนวนหนึ่งที่พยายามทำความเข้าใจวัยรุ่นและ วัฒนธรรมของพวกเขาที่ต่างไปจากกรอบความคิดว่าด้วยความเบี่ยงเบนทางพฤติกรรมและการสร้าง ความ รุนแรง โดยพยายามวิเคราะห์เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอันซับซ้อนที่วัยรุ่นเติบโตและใช้ชีวิต อยู่บทความเรื่อง “โลกความรุนแรงของวัยรุ่นในบริบทความเป็นเมือง” (ปนัดดา ชำนาญสุข, 2551) ได้ชี้ให้เห็น

ถึงบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมวัฒนธรรมที่ใช้ความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็สภาพครอบครัวที่อ่อนแอในการฝ่าฝืนทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม การเน้นการแข่งขันในระบบการศึกษาของโรงเรียน การปล่อยปละละเลยของผู้นำชุมชน ตลอดจนความอ่อนแอของกลไกการบังคับใช้กฎหมายในการสร้างบรรทัดฐานในการควบคุมกำกับการกระทำผิดจากการใช้ความรุนแรงเหล่านี้ จึงได้กลายเป็นบริบทสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นในบางกลุ่มเห็นว่า ความรุนแรงเป็นบริบทที่ปกติสามัญ นอกจากนี้ ปรนิตดา ยังได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในการตีความเรื่องความรุนแรงในหมู่วัยรุ่น ซึ่งยึดถือการกระทำที่รุนแรงเป็นทั้งอัตลักษณ์กลุ่มและอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณค่าในการนิยามความเป็นผู้นำ ศักดิ์ศรี และวัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

กรณีศึกษา: โครงการพัฒนาเยาวชน

โปรแกรม 4-H ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตที่เป็นที่นิยมและมีการใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศ (Cantrell และคณะ, 1989; Boyd et. al., 1992; Astroth & Haynes, 2002; Garst and Bruce, 2003) โปรแกรม 4-H พัฒนาขึ้นโดยมหาวิทยาลัยไอโวา (Iowa State University) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเยาวชนในการป้องกันการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่พึงประสงค์เช่น การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการตั้งครรรค์ของวัยรุ่นอีกด้วย (Baker, 2006) โดยมีหลักสำคัญ 4 ประการที่เรียกว่า 4-H Clover มีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาด้านความคิดและการจัดการ (Head) ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนมีทักษะการเรียนรู้การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การให้บริการ การวิพากษ์ทางความคิดการกำหนดจุดมุ่งหมายการวางแผนและการจัดการ การใช้ทรัพยากร การเก็บบันทึก และทักษะการยืดหยุ่น
2. การพัฒนาด้านความสัมพันธ์และการดูแล (Heart) มีเป้าหมายที่ทำให้เยาวชนเกิดทักษะการสื่อสาร การร่วมมือร่วมใจ ทักษะทางสังคม การแก้ไขความขัดแย้ง การยอมรับความแตกต่างการให้ความใส่ใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจ การแบ่งปันความรู้สึก และทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ
3. การพัฒนาด้านการทำงาน และการเป็นผู้ให้ (Hand) เพื่อให้เยาวชนมีทักษะการเป็นอาสาสมัครบริการในชุมชน ความเป็นผู้นำความรับผิดชอบ การแบ่งปันให้กับสมาชิกในกลุ่ม ทักษะทางการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และทักษะการสร้างแรงจูงใจในตนเอง
4. การพัฒนาด้านการดำเนินชีวิตและการพัฒนาตนเอง (Health) เพื่อการพัฒนาด้านการใช้ชีวิตและการดูแลตนเอง เป็นทักษะการสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพ การจัดการ ความเครียด ทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าของตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเองการจัดการกับความรู้สึก และการมีวินัยในตนเอง (Boyd et al., 1992)

2.1.4 ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Theory of Moral Development) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของมนุษย์เป็นลำดับขั้น ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก โดยตั้งสถานการณ์ให้ชายหนุ่มชื่อ Heinz ขโมยยาไปรักษารรยาและตั้งถามคำถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการสัมภาษณ์ว่า เช่น คิดว่า Heinz ผิดหรือไม่? เพราะอะไร? ถ้าขโมยยาไปรักษาคนอื่นที่ไม่ใช่ภรรยา จะคิดแบบเดิมหรือไม่ อย่างไร? ถ้าไม่ให้ขโมยยาแล้วภรรยาตาย ตำรวจควรจับคนขายยาในข้อหาฆ่าคนตายหรือไม่? ฯลฯ แล้ววิเคราะห์คำตอบที่ได้รับ จนสามารถแยกระดับพัฒนาการด้านจริยธรรมเป็น 3 ระดับ 6 ระยะ (WC Crain, 1985) เริ่มจาก

ระดับ 1 Preconventional morality เป็นระดับที่เด็กไม่ได้พูดในฐานะสมาชิกของสังคม แต่มองว่าจริยธรรมเป็นสิ่งที่โลกภายนอกกำหนดให้พวกเขากระทำและใช้การลงโทษเป็นการควบคุม เกิดในช่วงอายุต่ำกว่า 9 ปี ประกอบด้วยระยะ 1-2 ระยะ 1 เป็นจริยธรรมบนพื้นฐานของการเชื่อฟังและการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) เป็นช่วงที่เด็กเชื่อว่าผู้มีอำนาจมากกว่าเป็นผู้กำหนดกฎที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ และเด็กต้องปฏิบัติตามโดยไม่มีข้อโต้แย้ง หากตั้งคำถามว่าผิดเพราะอะไร เด็กจะตอบว่าเพราะมันเป็นกฎ ถ้าไม่ทำตามกฎ จะถูกลงโทษ ในระยะนี้เด็กจะมองว่าการลงโทษเป็นการพิสูจน์ว่าการไม่เชื่อฟังเป็นสิ่งผิด (Kohlberg, 1958) ระยะ 2 เป็นจริยธรรมบนพื้นฐานของปัจเจกบุคคลและการแลกเปลี่ยน (Individualism and Exchange) ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเข้าใจว่ากฎไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียวมิได้ขึ้นกับผู้กำหนดกฎเพียงอย่างเดียว แต่ละบุคคลจะมีมุมมองต่อเรื่องต่างๆ แตกต่างกันไป และความถูกต้องขึ้นกับมุมมองและผลประโยชน์ของบุคคลนั้นๆ ในระยะนี้ การลงโทษถูกมองเป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและทุกคนต้องการหลีกเลี่ยง แต่มิใช่เพราะต้องปฏิบัติตามกฎเช่นในระยะที่ 1 การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือผลลัพธ์ระหว่างกัน เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นได้แบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน เช่น ถ้าคุณทำร้ายฉัน ฉันสามารถทำร้ายคุณได้เช่นกัน (Kohlberg, 1963)

ระดับ 2 Conventional Morality เป็นช่วงที่เด็กเริ่มรับรู้ตนเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในสังคม พบในช่วงวัยรุ่นและผู้ใหญ่โดยส่วนใหญ่ ประกอบด้วยระยะ 3-4 ระยะ 3 สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดี (Good Interpersonal Relationship) เด็กเชื่อว่าคนเราควรใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับความคาดหวังของครอบครัวและชุมชน แสดงพฤติกรรมที่ดี ซึ่งหมายถึงการมีแรงจูงใจที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น เช่น ความรัก ความเห็นใจ ความไว้วางใจ และใส่ใจในบุคคลอื่น (Kohlberg, 1963) ระยะ 4 การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม (Maintaining the Social Order) ในระยะ 3 การให้เหตุผลจะอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ของคน 2 คน เช่น กับสมาชิกในครอบครัว กับเพื่อนสนิท ส่วนระยะ 4 มุมมองเรื่องจริยธรรมจะกว้างขึ้นครอบคลุมสังคมในภาพรวม จุดเน้นจะอยู่ที่การปฏิบัติตามกฎหมาย ให้เกียรติผู้อาวุโส และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดเพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย มองผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือกลุ่มบุคคลใด (Colby and Kohlberg, 1983)

ระดับ 3 (Postconventional Morality) เป็นช่วงที่บุคคลรับรู้ตนเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในสังคมเต็มตัว พบในวัยรุ่นและผู้ใหญ่บางคน ประกอบด้วยระยะ 5-6 โดย ระยะ 5 เป็นปฏิญญาร่วมของสังคมและสิทธิของบุคคล ในระยะ 4 บุคคลจะทำตามกฎของสังคมเพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อยและเดินหน้าต่อไป แต่สังคมที่สงบเรียบร้อยอาจไม่ใช่สังคมที่ดี ในระยะนี้ บุคคลจะเริ่มตั้งคำถามว่า สังคมที่ดีเป็นอย่างไร อะไรทำให้เกิดสังคมที่ดี เริ่มคิดถึงสังคมอุดมคติ พิจารณาถึงสิทธิและคุณค่าที่สังคมควรยึดถือ และประเมินสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วยหลักการนั้นๆ บุคคลจะรับรู้ที่สังคมประกอบด้วยคนหลากหลายกลุ่มที่มีค่านิยมที่แตกต่างกัน แต่พวกเขาเชื่อว่าทุกคนควรเห็นด้วยใน 2 ประเด็น คือ สมาชิกทุกคนในสังคมต้องได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น เสรีภาพ ความปลอดภัยในชีวิต และ สมาชิกทุกคนต้องการกระบวนการประชาธิปไตยในการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมเพื่อทำให้สังคมดีขึ้น ทำให้บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับนี้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมและสิทธิมากกว่าตัวบทกฎหมาย (Colby and Kohlberg, 1983) ระยะ 6 หลักจริยธรรมสากล (Universal Principles) แม้ระยะ 5 จะเป็นกระบวนการที่ดี แต่กระบวนการทางประชาธิปไตยเพียงอย่างเดียวอาจไม่ได้ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น เสียงส่วนใหญ่อาจเห็นด้วยกับกฎหมายที่คุกคามเสียงส่วนน้อย ดังนั้น Kohlberg จึงเชื่อว่ามียุทธศาสตร์ของจริยธรรมที่เหนือกว่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับนักปรัชญา Kant and Rawls รวมถึงมหาตมา คานธี และมาร์ติน ลูเธอร์ คิง ที่มองว่า หลักจริยธรรมควรอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยความยุติธรรม เคารพและให้เกียรติในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน หลักการนี้จึงเป็นสากลเพราะประยุกต์ใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ดังนั้น เราจะไม่โหวตให้กฎหมายที่ช่วยคนกลุ่มหนึ่งแต่ทำร้ายคนอีกกลุ่ม

หลักจริยธรรมจะทำให้เราตัดสินใจบนพื้นฐานของการเคารพคนทุกฝ่ายเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม Kohlberg ได้ยกเลิกแบบทดสอบในการประเมินจริยธรรมในระดับ 6 ไปเนื่องจากไม่สามารถสัมภาษณ์และแยกระดับ 5-6 ออกจากกันได้เนื่องจากระดับ 6 มีหลักคิดที่กว้างกว่ามาก และเรียกระดับ 6 เป็นระดับในทางทฤษฎีแทน

โดยสรุป ระยะ 1 เด็กจะเชื่อว่าสิ่งที่ถูกต้องคือสิ่งที่ผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจบอกว่าถูกต้อง การทำดีคือเชื่อฟังผู้ใหญ่และหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษได้ ระยะ 2 เด็กไม่เชื่อผู้ใหญ่หรือผู้คุมกฎเพียงคนเดียว มองเห็นเหตุการณ์หนึ่งๆ จากหลายมุมมอง และเมื่อมีมุมมองต่างกัน แต่ละคนจึงสามารถปกป้องและแลกเปลี่ยนประโยชน์ของตนได้ ระยะ 3-4 เด็กมองตนเองเป็นสมาชิกของสังคมที่นับถือคุณค่าและความคาดหวังร่วมกัน โดยระยะ 3 เด็กให้คุณค่ากับการเป็นคนดี ซึ่งต้องทำให้คนอื่นๆ รอบตัวพึงพอใจ ระยะ 4 มุ่งเน้นการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้สังคมเป็นปกติสุข ระยะ 5-6 ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบสุขของสังคมลดลง แต่ให้คุณค่ากับหลักการของการสร้างสังคมที่ดี โดยในระยะ 5 ให้ความสำคัญกับสิทธิขั้นพื้นฐานและกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ส่วนระยะ 6 มองว่าข้อตกลงร่วมของสังคมต้องอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมและเป็นเหตุเป็นผล

แม้ว่าทฤษฎีของ Kohlberg จะเป็นทฤษฎีที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในการวิเคราะห์จริยธรรมของมนุษย์และได้รับการทดสอบซ้ำโดย Colby และคณะอีก 6 ครั้งในระยะเวลา 27 ปี (Colby et al, 1983) แต่ก็ยังมีข้อโต้แย้งบางประการ เช่น คำถามที่ตั้งเป็นโจทย์เป็นเพียงสถานการณ์สมมติซึ่งกลุ่มตัวอย่างอาจไม่คุ้นเคย และไม่แน่ชัดว่าหากเป็นเหตุการณ์จริงจะตอบเช่นนี้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นชายทั้งหมดทำให้หลักคิดเรื่องจริยธรรมอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบของสังคมและความยุติธรรม มากกว่าผู้หญิงที่ให้คุณค่ากับความเมตตามากกว่า รวมถึง การให้ความสำคัญกับความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของจริยธรรมเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้ละเลยหรือมองข้ามคุณธรรมในด้านอื่นๆไป

2.2 บทบาทของเยาวชนในการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันสิ่งต่างๆ ทั่วโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของความรู้ที่มีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นจำนวนมาก หรือการนำสิ่งที่มีอยู่เดิมมาดัดแปลงหรือปรับปรุงให้ทันสมัยและนำไปประยุกต์ใช้ในส่วนต่างๆ ที่ช่วยให้แต่ละประเทศเกิดการพัฒนาและปรับตัวอย่างก้าวกระโดด ถึงแม้ว่าผู้ที่จะเป็นคนถ่ายทอดความรู้จะเป็นผู้ใหญ่ แต่ผู้ที่จะนำความรู้ไปพัฒนาและประยุกต์ใช้คือเยาวชนที่กำลังเติบโตในปัจจุบัน ซึ่งจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมารวมกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่กำลังจะพบเจอในอนาคต เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านต่างๆ

ในประเทศไทยเองก็มีการนำความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาเพื่อให้ประเทศชาติสามารถยืนหยัดได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่ทันตั้งตัว กำลังหลักสำคัญที่จะรับช่วงต่อจากผู้ใหญ่ยุคปัจจุบันคือเยาวชนที่กำลังศึกษาและเติบโต เมื่อมีการแบ่งกลุ่มคนออกเป็นเจเนอเรชันต่างๆ กลุ่มเยาวชนตอนนี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเจเนอเรชัน Z (Generation Z) ซึ่งเติบโตในยุคดิจิทัลมาพร้อมกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต มีความกล้าแสดงออก กล้าที่จะตั้งคำถามกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการทำความเข้าใจกับความรู้ที่ได้รับมาในทันที และพร้อมจะปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อที่ตนเองมีเมื่อพบกับสิ่งที่ตรงกับความสนใจและมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

เมื่อเปรียบเทียบกับคนรุ่นก่อนจะพบว่า เยาวชนในปัจจุบันมีความเชื่อมั่นในตนเอง สนใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญของความคิดและมีฝีมือมากกว่าลำดับอาวุโส จนทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างช่วงวัยได้ง่าย เยาวชนเหล่านี้มีพลังในการขับเคลื่อนสูงกว่าคนรุ่นก่อนมาก เพราะความยึดมั่นถือมั่นที่มีอยู่ทำให้

เกิดความกล้าที่จะนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่สิ่งรอบตัวในสิ่งที่คิดว่าถูกต้อง และนำมาใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้สังคมเป็นไปตามสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม

การจะนำประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นต้องการแรงขับเคลื่อนจากคลื่นลูกใหม่เป็นอย่างมาก ต้องอาศัยทั้งเวลาและรากฐานที่ได้มาจากคนรุ่นก่อนให้ก้าวเดิน และพลังงานจากเยาวชนที่กำลังเติบโต รวมตัวกันพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ความสำเร็จในทุกๆ ด้าน โดยมีสิ่งหลักคือเทคโนโลยีซึ่งปัจจุบันเป็นตัวเชื่อมต่อความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ และทัศนคติ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดเยาวชนที่มีคุณภาพสำหรับการพัฒนาประเทศถือเป็นความท้าทายของผู้ใหญ่ในปัจจุบัน ที่จะเป็นคนส่งไม้ต่อให้คนรุ่นใหม่ เพราะมีเยาวชนอีกจำนวนไม่น้อยที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่ดีที่นำไปพัฒนาต่อยอดได้ การเข้าถึงเยาวชนเพื่อมอบความรู้ ความหวัง และโอกาสเข้าถึงสิ่งต่างๆ จึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปให้เยาวชนเหล่านั้นเข้าสู่ความพร้อมในการพัฒนาประเทศตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เมื่อมีเยาวชนที่เติบโตอย่างมีคุณภาพมากเพียงพอ ทำหน้าที่ของตนด้วยความภาคภูมิใจ มั่นใจในสิ่งที่กำลังทำ จนเป็นพลังงานให้เกิดความเปลี่ยนแปลง หากยุคสมัยเปลี่ยนผ่านถึงมือเยาวชนแล้ว ความหวังของคนรุ่นก่อน จะถูกทำให้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยกลุ่มคนที่กำลังเรียนรู้และเติบโตสร้างความเปลี่ยนแปลงสู่ประเทศชาติให้ไปสู่เวทีโลกได้อย่างสง่างามและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 ให้ความหมายของ “เด็ก” ไว้ตรงกันว่าหมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และสหประชาชาติได้กำหนดความหมายอันเป็นสากลของ “เยาวชน” คือ ผู้มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ขณะที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 ให้ความหมายของ “เยาวชน” ว่าเป็น บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น เยาวชนจึงหมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาประเทศ เนื่องจากเยาวชนเหล่านี้จะเติบโตเป็นพลเมืองในประเทศและสังคมประชาธิปไตยต่อไป ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2528 เป็นปีเยาวชนสากลและประเทศไทยได้กำหนดให้วันที่ 20 กันยายนของทุกปีเป็นวันเยาวชนแห่งชาติ จากนั้นเป็นต้นมาเยาวชนของชาติจึงได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและพัฒนาประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่องดังนั้นการที่เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชน สังคม ต่อเนื่องถึงประเทศชาติเนื่องจากประชาธิปไตยมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกบริบทในสังคมและการดำเนินชีวิตการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของเยาวชนนั้นเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้และการทำความเข้าใจในหลักการและแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ถ่องแท้และตระหนักในคุณค่าจนเกิดศรัทธา รัก และหวงแหนระบอบประชาธิปไตยพร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยมีจิตสำนึกยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตจนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยในสังคม รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์

เยาวชนควรปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย “พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย” หมายถึง สมาชิกของสังคมมีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ ใช้สิทธิเสรีภาพควบคู่กับความรับผิดชอบเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา ไม่แก้ปัญหาคับด้วยความรุนแรงตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมมีจิตสำนึก และกระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบหรือร่วมขับเคลื่อนสังคม และแก้ปัญหาสังคมในระดับต่างๆ ตั้งแต่ในครอบครัวชุมชน จนถึงระดับประเทศ ระดับอาเซียน และระดับประชาคมโลกผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อธิบายคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ระบอบประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของประเทศ ประชาชนในประเทศจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงเป็นเจ้าของชีวิต และมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเองทำนองเดียวกับเจ้าของบ้านมีสิทธิเสรีภาพในบ้านของตน ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ คือเป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไท คือเป็นอิสระชนที่รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ไม่ยอมตนอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือภายใต้ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด เด็กจะกลายเป็น “ผู้ใหญ่” และเป็น “พลเมือง” หรือสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้อย่างแท้จริง

2. เคารพสิทธิผู้อื่น ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนจึงมีสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด ย่อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิเสรีภาพที่กระทบกระทั่งกันจนกระทั่งไม่อาจที่จะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกต่อไปได้ ประชาธิปไตยก็จะกลายเป็นอนาธิปไตย (อนาธิปไตย หมายถึง ภาวะที่บ้านเมืองไม่มีรัฐบาลไม่มีกฎหมายและระเบียบทำให้เกิดความวุ่นวายทางการเมือง) เพราะทุกคนเอาแต่สิทธิเสรีภาพของตนเองเป็นใหญ่ การใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องมีขอบเขต คือใช้สิทธิเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. เคารพความแตกต่าง เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพในประเทศของตนเองดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพ และยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง การเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้นเพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยก “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ถึงแม้จะแตกต่างกัน และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเอง ถึงแม้จะไม่เห็นด้วย แต่จะต้องยอมรับว่าคนอื่นมีสิทธิที่จะแตกต่างหรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเราได้และต้องยอมรับโดยไม่จำ เป็นที่จะต้องเข้าใจว่าทำไมเขาถึงเชื่อหรือเห็นแตกต่างไปจากเรา และไม่ต้องพยายามไปบังคับให้คนอื่นมาคิดเหมือนเรา “พลเมือง” จึงคุยเรื่องการเมืองกันในบ้านได้ถึงแม้จะเลือกพรรคการเมืองคนละพรรค หรือมีความคิดเห็นทางการเมืองคนละข้างกันก็ตาม

4. เคารพหลักความเสมอภาค อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนจึงเป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน เมื่อเป็นเจ้าของร่วมกันทุกคนจึงมีส่วนร่วมในประเทศอย่างเท่าๆ กัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นใครไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน ไม่ว่าจะจบดอกเตอร์หรือจบ ป.4 ไม่ว่าจะมีความรู้หรือไม่มีไม่ว่าจะเป็นเจ้านายหรือเป็นลูกน้องสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นเพียงความแตกต่าง โดยทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้น “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกันคือเห็นคนเป็นแนวระนาบ (Horizontal) เห็นตนเท่าเทียมกับคนอื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตนไม่ว่าจะยากดีมีจนทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกันถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากสังคมแบบอำนาจนิยมหรือสังคมระบบอุปถัมภ์ ซึ่งโครงสร้างสังคมจะเป็นแนวตั้ง (Vertical) ที่ประชาชนไม่เสมอภาคไม่เท่าเทียม ไม่ใช่อิสระชน และมองเห็นคนเป็นแนวตั้ง มีคนที่อยู่สูงกว่าและมีคนที่อยู่ต่ำกว่า โดยจะยอมคนที่อยู่สูงกว่า แต่จะเหยียดคนที่อยู่ต่ำกว่า ซึ่งมีใช้ลักษณะของ “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย

5. **เคารพกติกา** ประชาธิปไตยต้องใช้กติกาหรือกฎหมายในการปกครอง ไม่ใช่อำเภอใจหรือใช้กำลัง โดยทุกคนต้องเสมอภาคกันภายใต้กติกานั้น แต่ถึงแม้จะมีกฎหมายหรือมีกติกาแต่หากว่าประชาชนไม่เคารพ หรือไม่ปฏิบัติตามกติกาก็หาประโยชน์อันใดไม่ ระบอบประชาธิปไตยจึงจะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อมี “พลเมือง” ที่เคารพกติกาและยอมรับผลของการละเมิดกติกา “พลเมือง” จึงต้องเคารพ “กติกา” ถ้ามีปัญหา หรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็ต้องใช้วิถีทางประชาธิปไตยและใช้กติกาในการแก้ไขไม่เล่นนอกกติกา และไม่ใช่กำลังหรือความรุนแรง

6. **รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม** สังคมหรือประเทศชาติมีได้ดีขึ้นหรือแย่ลงโดยตัวของมันเอง แต่เป็นเพราะการกระทำของคน ในทางกลับกันสังคมก็ย่อมจะดีขึ้นได้ด้วยการกระทำของคนในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นผู้ที่ตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน “พลเมือง” จึงไม่ใช่คนที่ใช้สิทธิเสรีภาพตามอำเภอใจ แล้วทำให้สังคมเสื่อมหรือเลวร้ายลงไปหากเป็นผู้ที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยตระหนักอยู่เสมอว่าการกระทำใดๆ ของตนเองย่อมมีผลต่อสังคมและส่วนรวม “พลเมือง” จึงต้องรับผิดชอบต่อสังคม และมองตนเองเชื่อมโยงกับสังคม เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เริ่มต้นที่ตนเอง คือร่วมแก้ปัญหาด้วยการไม่ก่อปัญหา และลงมือทำด้วยตนเอง ไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องคนอื่นหรือเรียกร้องรัฐบาลให้แก้ปัญหา แล้วตนเองก็ก่อปัญหานั้นต่อไป

คุณสมบัติของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้ง 6 ประการนี้ สามารถสรุปให้เหลือสามประการคือ หนึ่งเคารพผู้อื่น เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค สอง เคารพกติกา และ สาม มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและพึ่งตนเอง เมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง” ก็จะเปลี่ยนจากภาวะหรือปัญหา กลายเป็นพลังของเมืองหรือกำลังของเมือง ปัญหาทุกอย่างของสังคมก็จะแก้ไขได้ สังคมก็จะเข้มแข็ง และ ประชาธิปไตยก็จะประสบความสำเร็จ

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของเยาวชน

ด้านสังคม การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับเมื่อผู้อื่น มีเหตุผลที่ดีกว่า การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การเคารพระเบียบ ของสังคม การกตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ การมีจิตสาธารณะ คือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติของชาติ

ด้านเศรษฐกิจ การประหยัดและอดออมในครอบครัว การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำการพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลก การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดีมีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีของชาติเป็นสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง การเคารพกฎหมาย การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า การซื้อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม การทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา

2.3 การเสริมสร้างความมั่นคง: กรณี สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร

กระบวนการสร้างเป้าหมายร่วมแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง กรณีศึกษา 5 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร (คณิสสัน ศุภวัตรวรคุณ, 2561) พบว่า เรื่องที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ คือ การสร้าง

คนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ และมีคุณธรรม โดยทุกประเทศต่างมีการปลูกฝังคุณธรรมความเป็นพลเมือง มีการพัฒนา ระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีนโยบายในการสนับสนุนหรือเอื้อต่อความเป็นพลเมือง ดังนี้

สาธารณรัฐสิงคโปร์ เมื่อแรกก่อตั้งประเทศ ลี กวน ยู ได้มองญี่ปุ่นและอเมริกา เป็นต้นแบบในการ พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความอดทนต่อการทำงานหนักของชาวญี่ปุ่น ส่วนอเมริกันชนนั้นจะไม่หยุดนิ่ง หรือหยุดการพัฒนาและพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยอาศัยเทคโนโลยี สิงคโปร์ได้ตั้งหลักการสร้างชาติใหม่ 4 ข้อ คือ 1) สร้างสาธารณูปโภค ถนนหนทาง ประปา ไฟฟ้า โทรศัพทและสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน 2) คนสิงคโปร์ ต้องได้รับการศึกษาอย่างดีเยี่ยม 3) สินค้าและบริการต้องมีคุณภาพ แข่งขันในตลาดโลกได้ 4) สิงคโปร์ต้องเป็น “Garden City” เป็นเมืองในสวน เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ลี กวน ยู ยังได้เสนอแนวคิด ค่านิยมเอเชีย (Asian Values) หรือประชาธิปไตยวิถีทางเอเชียที่เชิดชู ความเป็นชาติเหนือกว่าปัจเจกบุคคล สถาบันครอบครัวคือรากฐานที่แท้จริงของสังคม สนับสนุนจารีตที่ให้ ผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ การตัดสินใจใดๆ ก็ตามควรเน้นการเห็นพ้องต้องกันมากกว่าการแข่งขัน การถกเถียงกัน สร้างความสามัคคีกันระหว่างประชาชนที่หลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา พลเมืองมีหน้าที่ต้องเสียสละแก่บ้านเมือง และรัฐก็ต้องมีสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชน

ด้านการศึกษาสิงคโปร์สร้างประเทศโดยใช้นโยบายการศึกษาแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชน รุ่นใหม่มีความรู้และความคิดในเรื่องการพัฒนาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม โดยไม่แบ่งแยก เชื้อชาติ ซึ่งมีหลักพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ต้องมีความรู้สึกเป็นรากฐานเดียวกันและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติ โดยไม่ดูถูกเหยียดหยาม ประเทศอื่นและไม่อายที่จะประกาศว่าตนเป็นชาวสิงคโปร์
2. ต้องรู้เรื่องราวความเป็นมาของประเทศ กลุ่มเชื้อชาติต่างๆ ภาษา วัฒนธรรมและศาสนา
3. ต้องเข้าใจในความเป็นสิงคโปร์ เข้าใจถึงการทำลายของประเทศ ความอ่อนแอของประเทศและ อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตและอนาคตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นหนึ่งเดียวกันและสามารถฝ่าฟันอุปสรรค ในอนาคตได้
4. ต้องถูกปลูกฝังในเรื่องความเชื่อมั่นในคุณงามความดีของสังคม และความเท่าเทียมกันของคนในสังคม

รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายการศึกษาคุณธรรมและพลเมืองอย่างเข้มข้น ที่เน้นสร้างค่านิยม ความสามารถในการแข่งขัน ความฉลาด และเน้นการปลูกฝังหลักคุณธรรม 4 อย่าง คือ 1) การตัดสินใจอย่างมี คุณธรรม 2) จิตใจมีคุณธรรม 3) แรงกระตุ้นที่มีคุณธรรม 4) ความประพฤติที่มีคุณธรรม โดยผ่านการสอนใน รูปแบบต่างๆ เช่น การพูด การแสดงความคิดเห็น การเล่าเรื่อง การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นและการมีส่วนร่วมในชุมชน

สาธารณรัฐประชาชนจีน ผูกพันกับลัทธิขงจื้อ ที่มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา การพัฒนา ตนเอง การเข้าสังคม การเมือง การคบเพื่อน คุณธรรมและความกตัญญู เช่นจงขยันเรียนรู้อย่างไม่รู้จักเพียงพอ และสั่งสอนผู้อื่นอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยดีเทียบตนเองให้มาก และดีเทียบผู้อื่นให้น้อยรักษาสัจจะวาจา กล้ายึดถือทำสิ่งที่เป็นธรรมเคารพนับถือบิดามารดา รักใคร่ปรองดองในหมู่พี่น้อง รักใคร่เมตตาต่อผู้อื่น เป็นต้น

ด้านการศึกษารัฐบาลจีนให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับ การเรียนรู้ ด้านคุณธรรม รัฐจัดให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียน ใกล้บ้าน และได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน การพัฒนาทักษะทางความคิด สุขลักษณะ และพัฒนาจิตใจ เริ่มทำตั้งแต่ปฐมวัย มีการพัฒนาคุณภาพของครู และทำให้ครูได้รับความเคารพอย่างสูง และให้อิสระแก่โรงเรียนและครูใหญ่ ในการบริหารจัดการองค์กร มีนโยบายทำให้อ่องกงและเซียงไฮ้เป็น “เมืองชั้นนำ การศึกษาชั้นนำ” ที่ค้นหาและนำวิธีการให้การศึกษาที่ ดีที่สุดจากรอบโลกไปใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จีนได้ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไปยังกลุ่มต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ภายใต้แนวคิด “Inclusive Growth” ร่วมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการรักษาสิ่งแวดล้อมที่เน้นการพัฒนาเชิง “คุณภาพ” มากกว่าเชิง “ปริมาณ” ลดการพึ่งพาการลงทุนและการส่งออก ส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจซื้อของผู้บริโภคในประเทศปรับโครงสร้างการอุตสาหกรรมส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์ ใน 7 ด้านที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ เทคโนโลยีชีวภาพ พลังงานใหม่ เครื่องมือเครื่องจักรขั้นสูง เทคโนโลยีการปกป้องสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน รถยนต์พลังงานสะอาด วัสดุใหม่ และ เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่พัฒนาเทคโนโลยีของตนเองตามแนวคิด “Design in China” และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เร่งปฏิรูปภาคการเงิน

ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้ออกแถลงทฤษฎีการบริหารว่าด้วยความฝันจีนใหม่ “สี่ด้านถ้วนทั่ว” (Four Comprehensive) ได้แก่ 1) สร้างสังคมมีกินแบบพอเพียง 2) ลงลึกการปฏิรูป 3) ปกครองประเทศตามหลักนิติรัฐ 4) และเข้มงวดวินัยพรรคฯ ที่สำคัญ สี จิ้นผิง ได้ล้มล้างเครือข่ายเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์ที่ทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่องจริงจังนับแต่วันแรกที่สืบทอดอำนาจ

สาธารณรัฐเกาหลี หรือที่เรียกทั่วไปว่า เกาหลีใต้ “โครงการแชมาอีล อุนดง” มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูชาติ (พิชิตภาพ พันธูแพ, 2559) โดยในระยะแรก มุ่งปรับปรุงชนบทให้มีความเจริญเพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบททำ 3 เรื่อง คือ การปฏิรูปจิตใจ การพัฒนาสังคม และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

- ขั้นต้นต้องปลูกฝังความขยัน การช่วยเหลือตนเอง และความร่วมมือกัน
- ขั้นที่สอง คือการพัฒนาสังคม เพื่อความเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและปรับปรุงความเป็นอยู่สังคมให้ดีขึ้น
- ขั้นที่สาม คือการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มงานและรายได้

ต่อมาได้มีการนำไปปรับใช้ในสถานที่ทำงาน เพื่อสร้างค่านิยมและความเชื่อที่มีเหตุผลสร้างความสัมพันธ์การสร้างความพึงพอใจของลูกค้าและสาธารณะชนโดยรวม ความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันและสร้างจริยธรรมในองค์กรที่เข้มแข็งที่สำคัญสร้างความสามัคคีในสถานที่ทำงาน การช่วยเหลือชุมชนในชนบท การช่วยเหลือผู้ไร้ที่อยู่อาศัย และการเคารพกฎระเบียบหรือการนำไปปรับใช้ในโรงงาน ที่เน้นการฟื้นฟูความเชื่อมั่นในตนเองและคนจะได้เรียนรู้เรื่องของการพัฒนาด้านจิตใจ บนพื้นฐานของความเชื่อว่า “ไม่ว่าสิ่งใดเราก็สามารถกระทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้” และการมีความตั้งใจที่แน่วแน่ว่า “เราสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้” การดิ้นรนต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเพื่อใครคนใดคนหนึ่ง แต่เพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม โดยมีเป้าหมายคือ “การสร้างความเป็นปึกแผ่นของชุมชนและประเทศชาติ และการฟื้นฟูนำความความสงบสุขร่มเย็นและความเป็นระเบียบเรียบร้อยมาสู่ปวงชน”

ในการสร้างค่านิยมร่วม เกาหลีใต้ยังมีโครงการหยุดยั้งการคอร์รัปชันและสร้างเมืองที่น่าอยู่ โดยมีหลักคิดสำคัญ 3 ประเด็นในการณรงค์ คือ การณรงค์ด้านจิตใจ พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

- การณรงค์ด้านจิตใจ เน้นเรื่องการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน การสืบสานจริยธรรมประเพณีอันดีงามโดยปลูกฝังให้บุตรหลานเกิดความรักและหวงแหนในสมบัติอันมีค่าและการเสริมสร้างการรับรู้ของชุมชน
- การณรงค์ด้านพฤติกรรม มุ่งเน้นเรื่องการเคารพกฎจราจร มารยาทในที่สาธารณะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไปในทางที่ดีและการละเว้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการดื่มของมึนเมา

- การรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เน้นเรื่องการรักษาความสะอาดรอบบริเวณพื้นที่อาคารบ้านเรือน หรือสถานที่ทำงานของแต่ละคนดูแลสภาพภูมิทัศน์ตามท้องถนน และการสร้างเมืองและแม่น้ำ ลำคลองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เกาหลีใต้ให้ความสำคัญสูงสุดกับเรื่องการศึกษาช่วงหลังสงครามโลก แม้ประเทศจะยากจนแทบจะไม่มีอะไรกิน แต่ประชาชนต่างลงทุนเพื่อให้ตนเองได้รับการศึกษาที่ไม่เคยได้รับมาก่อน มีการลงทุนจ้างครูที่มีความรู้ความสามารถทั้งในประเทศต่างประเทศมาเพื่อให้ความรู้กับประชาชนในประเทศ ให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการศึกษามากกว่าอย่างอื่น ปัจจุบันในช่วงที่มีการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทั้งประเทศจะหยุดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรบกวนการสอบของนักเรียน และอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนให้ได้เข้าสอบอย่างเต็มที่คนเกาหลีจึงเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ประกอบกับเป็นคนขยันหมั่นเพียรและมีความเป็นชาตินิยมสูง จึงเกื้อหนุนให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศงานวิจัยและพัฒนาถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศเปลี่ยนผ่านจากภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาเป็นอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมไอทีและเทคโนโลยีระดับสูง ทำให้การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพมีการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา รัฐบาลส่งเสริมให้คนหันมาประกอบอาชีพครู ด้วยการเพิ่มเงินเดือนให้สูงขึ้นเทียบเท่ากับอาชีพแพทย์และทนายความ มีค่าครองชีพและสถานภาพทางสังคมครูมีสถานะเป็นปูชนียบุคคลที่สังคมยกย่องให้เกียรติสูงสุดไม่มีการสอนพิเศษ แต่มีการให้เงินโบนัสทุก 2 เดือน รวมทั้งเงินพิเศษในช่วงเทศกาลชูช็อก รวมเป็นเงินพิเศษประมาณ 9 ครั้งต่อปีจรรยาบรรณในวิชาชีพครูทำให้ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของลูกศิษย์และต้องระวังไม่ให้ตนเองเสียหาย ทำความผิดร้ายแรงจนถูกยึดใบประกอบวิชาชีพและจะได้รับการอภัยในสังคม การลงโทษทางสังคมรุนแรงมากจนเห็นได้จากการฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอับอาย เป้าหมายทางการศึกษานับวิชาการและการพัฒนาจิตใจให้เกิดความสมดุลกับร่างกายที่เจริญเติบโต การพัฒนาพื้นฐานความคิดความรู้สึกของตนเองให้กล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง มีหลักการและมีเหตุผล การปลูกฝังความเป็นชาตินิยม ความภาคภูมิใจในชาติ วัฒนธรรมประเพณี รักเพื่อนบ้าน เชื่อมมั่นในตนเอง และเสริมสร้างความสามารถในการนำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระบบการศึกษาของเยอรมนีมุ่งให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาให้ทุกคนสามารถเรียนตั้งแต่อนุบาลจนถึงปริญญาเอกโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล การสอนด้านระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมจะสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รู้จักการอยู่ร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ความสามัคคีและสร้างจิตสาธารณะ การปลูกฝังเรื่องคุณธรรม ส่วนใหญ่ถูกถ่ายทอดมาจากครอบครัว ชุมชน และโบสถ์ ในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กสนใจ เช่น การเล่นเกม ดนตรี ศิลปะ ชุมชนมีส่วนร่วมในการหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กภายในชุมชน

ในเรื่องของการสร้างความเป็นพลเมืองเยอรมนีวางแผนการสร้างความเป็นพลเมืองในทุกๆระดับ โดยการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองในระดับท้องถิ่นที่เน้นให้รัฐมีบทบาทในการสร้างความเป็นพลเมืองให้แก่ประชาชน คือ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในกิจการสาธารณะของเมือง/ชุมชน โดยมีการออกแบบองค์กรและรูปแบบการทำงานของหน่วยงานรัฐในระดับท้องถิ่นให้เหมาะสมกับการส่งเสริมให้ภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชนได้มีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของท้องถิ่นได้มากขึ้น เพื่อสร้างให้เกิดความเป็นพลเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความตื่นตัว ไว้วางใจระหว่างกันและกัน และร่วมรับผิดชอบในการกิจการสาธารณะ ทั้งนี้ พลเมืองเยอรมนีมีจุดเด่นสำคัญ ได้แก่ มีระเบียบวินัย และซื่อสัตย์ มีความตั้งใจจริง ทำทุกอย่างให้ง่ายต่อการปฏิบัติ ถ่ายทอดและตรวจสอบ รวมทั้งคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่าง

มีมาตรฐาน ประหยัด มัธยัสถ์ เห็นคุณค่าของเงิน ช่างคิดช่างวางแผน ใส่ใจกับทุกปัญหา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
รัฐบาลเยอรมันยังมีนโยบายสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในชุมชน

สหราชอาณาจักร มีกระบวนการสร้างชาติ โดยการปลูกฝังคตินิยม 7 ประการ ได้แก่

1. สัจจะ พุทความจริง (Truth)
2. ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty)
3. ความระลึกในหน้าที่ (Sense for Duty)
4. ความอดกลั้น (Patience)
5. ความเป็นธรรม (Fair play)
6. ความเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Consideration for other)
7. เมตตาธรรม (Kindness)

โดยมีการปลูกฝังคตินิยมเหล่านี้ในทุกระดับทั้งในครอบครัว ระบบการศึกษา และการหล่อหลอมในสังคม
เมื่อบุคคลสามารถมีคตินิยม 7 ประการได้จะถือว่าเป็นผู้มีการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมและจะปฏิบัติตน
เป็นพลเมืองที่ดี อังกฤษมีนโยบายสำคัญ คือ การสนับสนุนกิจการเพื่อสังคม ซึ่งเป็นพื้นที่หรือ space ให้กับทุก
ภาคส่วนในสังคมให้ร่วมกันพัฒนาความเข้มแข็งสู่ชุมชนและสังคมไปพร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกของ
ประชาชน มีการตั้งกระทรวงเพื่อสนับสนุนกิจการเพื่อสังคม และขับเคลื่อนนโยบายในการสนับสนุนกิจการเพื่อ
สังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนโยบาย Big Society และรัฐบาลมีนโยบายว่าด้วยการพัฒนากิจการสังคมของ
รัฐใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมด้านกิจการเพื่อสังคมผ่านการสื่อสารและเรียนรู้ในสังคม
ด้านที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของกิจการเพื่อสังคม เช่น การสนับสนุนให้เกิดองค์กรกลางจำนวนมากที่สามารถ
เข้าไปช่วยเหลือกิจการเพื่อสังคมในการพัฒนาศักยภาพแต่ละด้านของตน ด้านที่ 3 การพัฒนาช่องทาง
เข้าถึงเงินทุน เช่น การพัฒนากองทุนสนับสนุนกิจการเพื่อสังคมทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้านที่
4 การส่งเสริมเปิดโอกาสให้ทำงานกับองค์กรของรัฐ เช่น การให้ข้อมูลความรู้กับภาครัฐในส่วนต่างๆ เพื่อให้เห็น
ประโยชน์ของกิจการเพื่อสังคมต่องานของตน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความความมั่นคงของชาติครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.2 เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 ระยะเวลาการวิจัย

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี โดยเลือกจาก 6 สถาบันการศึกษา แห่งละ 20 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนนักรักกิจกรรม 10 คน และกลุ่มเยาวชนทั่วไป 10 คน รวม 120 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งครอบคลุมเยาวชนในทุกระดับชั้นการศึกษาคือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในระดับอาชีวศึกษา และในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในแต่ละสถาบันสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนนักรักกิจกรรม และกลุ่มเยาวชนทั่วไป

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ลำดับที่	สถาบันการศึกษา	กลุ่มนักรักกิจกรรม	กลุ่มทั่วไป	รวม (คน)
1	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	10	10	20
2	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	10	10	20
3	วิทยาลัยอาชีวศึกษารenburg	10	10	20
4	โรงเรียนช่างฝีมือทหาร	10	10	20
5	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	10	10	20
6	มหาวิทยาลัยรังสิต	10	10	20
	รวมทั้งหมด	60	60	120

3.2 เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

คำถามในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถามเพื่อศึกษามุมมองและความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม มิติด้านการศึกษา และมิติด้านด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยข้อคำถามในแต่ละมิตินี้

- มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ
- มิติด้านการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ
- มิติด้านเศรษฐกิจและการเมือง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 14 ข้อ

ผู้สัมภาษณ์ เป็นนักวิจัยภาคสนามและนักจิตวิทยาที่มีประสบการณ์การทำงานกับเยาวชนอย่างน้อย 1 ปี โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักจิตวิทยาร่วมสนทนาและบันทึกประเด็นคำตอบ 3 คน (ต่อเยาวชน 10 คน) ใช้เวลาในการสนทนาประมาณ 90 - 120 นาที

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุม มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม มิติด้านการศึกษา และมิติด้านเศรษฐกิจและการเมือง
3. ร่างแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม
4. ปรับปรุง แก้ไข แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบการสนทนากลุ่ม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งหนังสือราชการถึงผู้บริหารสถาบันการศึกษา จำนวน 6 แห่ง
2. ประสานนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ประสานขอความร่วมมือให้นักจิตวิทยา จากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ทำหน้าที่สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มกับเยาวชน ร่วมกับนักวิจัยภาคสนาม
4. เก็บรวบรวมข้อมูล ณ สถาบันการศึกษา ทั้ง 6 แห่ง ตามวันเวลาที่นัดหมาย รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 วัน เวลา สถานที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัน / เดือน / ปี	เวลา	สถาบันการศึกษา
27 พฤศจิกายน 2563	09.00 - 12.00 น.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
30 พฤศจิกายน 2563	09.00 - 12.00 น.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี
1 ธันวาคม 2563	09.00 - 12.00 น.	มหาวิทยาลัยรังสิต
2 ธันวาคม 2563	09.00 - 12.00 น.	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
3 ธันวาคม 2563	09.00 - 12.00 น.	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
4 ธันวาคม 2563	09.00 - 12.00 น.	โรงเรียนช่างฝีมือทหาร

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อสาธารณะ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
2. จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัยและประเด็นที่ศึกษา
3. การจำแนกข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละของคำตอบที่มีความสอดคล้องกัน แบ่งเป็น
  - + หมายถึง สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยกับความคิดเห็น 1 - 30 %
  - ++ หมายถึง สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยกับความคิดเห็น 31 - 50 %
  - +++ หมายถึง สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยกับความคิดเห็น 60 - 100 %
4. นำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)
5. การยืนยันผลการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

3.5 ระยะเวลาการวิจัย

ระหว่างวันที่ 29 ตุลาคม 2563 - วันที่ 31 ธันวาคม 2563 แบ่งออกเป็น 4 ระยะ รายละเอียดดังนี้ ตารางที่ 3.3 แผนการดำเนินงาน

ระยะที่	แผนการดำเนินงาน
1	ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2	การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สถาบันการศึกษา จำนวน 6 แห่ง (27 พฤศจิกายน - 4 ธันวาคม 2563)
3	ประชุม ระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
4	สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์มุมมอง ความคิด ทักษะ ทักษะ ความคาดหวังของเยาวชนในมิติสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนวทางการเสริมสร้างเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาแก่นเรื่อง แยกองค์ประกอบและให้ความหมายข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างมุมมอง ความคิด ทักษะ ทักษะของเยาวชน นักกิจกรรมและเยาวชนทั่วไป ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ระดับและอุดมศึกษา โดยผลการศึกษาเป็นดังนี้

- 4.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 4.2 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านการศึกษา
- 4.4 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านเศรษฐกิจและการเมือง

4.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์เยาวชนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 120 คน แบ่งเป็นเพศชายและหญิง จำนวน 68 คน และ 52 คน ตามลำดับ (56.67% และ 43.33% ตามลำดับ) จำแนกตามช่วงอายุ 15-17 และ 18-24 ปี จำนวน 46 คน และ 74 คน ตามลำดับ (38.33% และ 61.67% ตามลำดับ) ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร (47.50%) รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก เชียงเหนือ และภาคใต้ (28.33%, 10.83% และ 5.83% ตามลำดับ) หากจำแนกตามระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็น 33.33%, 33.33%, 28.33% และ 5% ดังตารางแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ชาย	68	56.67
หญิง	52	43.33
รวม	120	100.00

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
15 – 17 ปี	46	38.33
18 – 24 ปี	74	61.67
รวม	120	100.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	57	47.50
ภาคกลาง	34	28.33
ภาคเหนือ	3	2.50
ภาคใต้	7	5.83
ภาคตะวันออก	3	2.50
ภาคตะวันตก	3	2.50
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13	10.83
รวม	120	100.00

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	5.00
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	34	28.33
ระดับอาชีวศึกษา	40	33.33
ระดับอุดมศึกษา	40	33.33
รวม	120	100.00

4.2 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม

4.2.1 มุมมองในอนาคตของสังคมและวัฒนธรรม ที่เยาวชนคาดหวังเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ได้แก่

- การลดความเหลื่อมล้ำความไม่เท่าเทียม ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยด้านความขาดแคลนสวัสดิการรัฐที่ไม่เพียงพอ มาตรฐานที่ต่างกัน โอกาสทางการศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค เน้นการพัฒนาในสังคมเมืองหลวง ในขณะที่ต่างจังหวัดส่วนใหญ่ยังรอคอยการพัฒนา การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นบรรทัดฐาน มีการเลือกปฏิบัติ

- การมีสิทธิเสรีภาพ ความเท่าเทียมกันทางเพศ การยอมรับในความต่างของเพศสภาพ การแต่งกาย สังคมที่ไม่มีการแบ่งชนชั้น

- การแก้ไขปัญหาทุจริต ระบบอุปถัมภ์ วัฒนธรรมการบริจาคที่รัฐเรียกร้องให้บริจาคต่างๆ ที่มีหน้าที่บริหารงบประมาณแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง

- การอนุรักษ์ธรรมชาติและเอกลักษณ์ของไทย โดยประยุกต์ตามยุคสมัยพร้อมกับมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

4.2.2 จุดแข็งของสังคมและวัฒนธรรมไทย

- ลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย เช่น ความกตัญญู มารยาท การไหว้ ความเป็นกันเอง ความยิ้มแย้มแจ่มใส จนได้ชื่อว่า สยามเมืองยิ้ม

- เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม จึงมีเอกลักษณ์ในการดำเนินชีวิต มีวัฒนธรรมการแต่งกาย เครื่องนุ่งห่ม อาหารการกินที่โดดเด่น รวมทั้งศิลปกรรมสถาปัตยกรรมเชื่อมโยงกับ

พระพุทธศาสนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นนำไปสู่เอกลักษณ์ภูมิภาคหรือท้องถิ่น จนมีเทศกาลต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาค ตลอดทั้งปี

4.2.3 จุดอ่อนของสังคมและวัฒนธรรมไทย

- ความเหลื่อมล้ำ ความเท่าเทียมชนชั้นทางเพศ (LGBTQ) และการไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นต่างในการแสดงความคิดเห็น
- การทุจริต ความไม่โปร่งใส การไม่สามารถตรวจสอบการบริหารภาษีของรัฐ ซึ่งการทุจริตทางการเมือง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียม
- กฎหมาย โดยเฉพาะคดีอาชญากรรมยังมีบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม การนิรโทษกรรมไม่ได้แก้ปัญหาที่ต้นเหตุ อาชญากรยังกลับตัวไม่ได้ และก่ออาชญากรรมซ้ำ
- สถาบันครอบครัวที่อ่อนแอ เนื่องจากมุ่งเน้นเศรษฐกิจมากกว่าจิตใจ มีเวลาปลูกฝังแนวทางการคิดจากครอบครัวอย่างถูกต้องน้อย นำสู่ปัญหาความรุนแรง ปัญหาตั้งครภไม่พร้อม และปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา
- มุมมองความคิดความเชื่อที่ล้าหลัง ความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ จนกลายเป็นความมกมาย การนับถือและพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากกว่าตัวเอง
- การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สื่อที่ขาดจรรยาบรรณนำเสนอข่าวไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้เกิดความเชื่อที่ผิดได้ สื่อสร้างสรรค์เชิงบวกมีน้อยมาก

4.2.4 คุณลักษณะเยาวชนที่ติดตามทัศนคติของกลุ่มเยาวชน

- การปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย การเคารพตนเองและผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่นและการมีส่วนร่วม การเคารพความต่างของแต่ละบุคคล เปิดใจรับฟัง ไม่ตัดสินผู้อื่นโดยไร้เหตุผล
- การปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่เพิกเฉยต่อสิ่งผิด
- การมีจิตสาธารณะ เป็นคนดี มีวินัย การปฏิบัติตามกฎหมาย มีความซื่อสัตย์ มีความเป็นผู้นำ มีความสามัคคี มีความกล้าในการแสดงออก
- การหมั่นพัฒนาตัวเองและเฝ้าหาความรู้ตลอดเวลา เรียนรู้สิ่งใหม่ รวมทั้งเรียนรู้จากประสบการณ์ ปรับตัวให้ทันโลกที่หมุนเปลี่ยนไปตามเวลา มีสติและควรใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

4.2.5 การแก้ไขปัญหาสังคมและวัฒนธรรมไทย

- การมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญ โดยการสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน
- การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจ เข้าถึง และสามารถลดช่องว่างเชิงแนวความคิดที่มีอยู่ได้
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาศักยภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการด้านการสื่อสาร
- การปรับตัวของทุกฝ่าย ปรับมุมมองความคิดของแต่ละคน การปลูกฝังการเลี้ยงดูที่เหมาะสม โดยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ก่อนมีบุตร

4.3 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านการศึกษา

สำหรับมุมมองด้านการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเยาวชน แยกวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น ได้แก่ สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย และอุปสรรคในการพัฒนาระบบการศึกษา รายละเอียดแยกตามประเด็น ระดับชั้นและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

4.3.1 สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.5 สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
มัธยมศึกษา	<p>หลักสูตรการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรทำให้ได้รับความรู้พื้นฐาน แต่เรียนเยอะเกินจนเด็กเครียด บางคนเรียนพิเศษเครียดจนจะฆ่าตัวตาย เป็นภาระงานมากและทำให้ไม่มีเวลาในการค้นหาตัวเอง - การเรียนต้องเลือกเป็นสายการเรียน บางครั้งไม่เต็มใจที่จะเรียนบางวิชาที่ต้องเรียน และมีค่านิยมว่าเด็กวิทย์เก่งกว่าเด็กศิลป์ ให้ความสำคัญกับสายวิชาชีพน้อยเกินไป - หลักสูตรล้าหลัง - คุณภาพโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เท่ากัน <p>กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบตึงเกินไป ควรให้เหตุผล มากกว่าการบังคับแล้วลงโทษ - ครูตีกรอบไม่ให้เตี ก่อออกไปนอกกรอบสี่เหลี่ยม - มีการล่วงละเมิดในโรงเรียน เช่น ล่วงละเมิดทางเพศ <p>คุณภาพผู้สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอนไม่มีคุณภาพ มาตรฐานครูผู้สอนแต่ละห้องไม่เท่ากัน ต้องมีเงินจึงจะได้เรียนห้องคุณภาพ/ได้รับการศึกษาที่ดี - ครูทำหลายหน้าที่ ไม่ใช่แค่สอน ทำให้ไม่มีเวลากับเด็กเท่าที่ควร - ครูใช้ถ้อยคำว่านักเรียนว่าไม่ตั้งใจเรียนเมื่อเด็กตั้งคำถาม ทำให้เด็กไม่กล้าถามและไม่เข้าใจ 	<p>หลักสูตรการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนเยอะกว่าประเทศอื่น ทำให้มีความรู้ในบางด้านมากกว่า ช่วยให้ค้นหาตัวเองได้ว่าชอบอะไร แต่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ทำให้ไม่ได้เอาไปใช้เท่าที่ควร คุเน้นปริมาณแต่ไม่เน้นคุณภาพ - การศึกษาไม่ตอบโจทย์ผู้เรียนทุกคน เลือกเรียนเฉพาะวิชาที่ชอบไม่ได้ ทำให้ต้องทนเรียนวิชาที่ไม่ชอบ - การเรียนเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ทั้งที่โรงเรียนเป็นเหมือนการซ้อมอยู่ในสังคมการทำงานระบบย่อยๆ - ยังไม่ได้เน้นไปที่ศักยภาพของผู้เรียนยึดคะแนนมากจนเกินไป สำหรับบางคนคะแนนไม่ดีอาจเป็นแรงผลักดันตัวเอง แต่สำหรับบางคนเป็นความกดดัน - ระบบเข้ามหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ไม่สามารถเตรียมตัวได้ว่าปีนี้จะโดนปรับระบบใหม่หรือไม่ - การศึกษาไทยบีบให้เราต้องไปหาตัวช่วยเพื่อให้เราบรรลุเป้าหมายด้วยตัวเอง <p>กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบช่วยในการอยู่ร่วมกัน แต่การศึกษาไทยยังทุ่มเทไปที่กฎระเบียบเคร่งครัดในเรื่องของการแต่งกายหรือว่าทรงผมมากเกินไปทำให้ไม่ได้โฟกัสเรื่องของคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง - การกำหนดทรงผมนักเรียนเป็นการจำกัดสิทธิ - ประเทศไทยมีสถานศึกษามาก ปริมาณเพียงพอ <p>คุณภาพผู้สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความผูกพันเชิงลูกศิษย์อาจารย์เป็นข้อดี - วิธีการสอนบางครั้งยังเป็นการบ่อนความรู้

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
		<ul style="list-style-type: none"> - บางครั้งครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนไม่รับฟังเสียงส่วนรวมของนักเรียน เวลาประชุมมีเฉพาะครูกับผู้ปกครอง - ครูสอนตามหน้าที่โดยไม่ได้มองจากความสามารถของเด็ก
อาชีวศึกษา	หลักสูตรการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรยังล้าหลัง กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องการแต่งกาย คนควรจะมีสิทธิที่จะแต่งตัวอย่างไรก็ได้ แต่วินัยก็อีกเรื่อง - การเดินทางมาเรียนสำหรับบางคนยังเดินทางลำบากครั้งละ 1-2 ชั่วโมง คุณภาพผู้สอน <ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะของครูยังเป็นปัญหา เช่น มีนโยบายเรื่องภาษาอังกฤษแต่ครูยังไม่พูดภาษาอังกฤษ บางคนความรู้ไม่แน่น สอนในตำราแบบเดิม ไม่เข้าถึงยุคปัจจุบัน ไม่ยอมรับความคิดเด็กสมัยใหม่ - จรรยาบรรณครูบางคนยังเป็นปัญหา ครูบางคนมาสอนอย่างเดียวไม่ได้ตั้งใจให้ความรู้เด็ก 	หลักสูตรการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - การถ่ายทอดความรู้แตกต่างกัน แต่เวลาสอบวัดผลใช้แบบเดียวกัน และให้ความสำคัญกับเกรดมากเกินไป - ใช้เวลาเรียนในแต่ละวันมากเกินไป วิธีการสอนยังไม่น่าสนใจ เน้นท่องจำมากกว่าการปฏิบัติ - มีการนำสื่อเทคโนโลยีมาสอนในห้อง กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบบางอย่างล้าหลัง - การลงโทษบางอย่าง ใช้การตักเตือนก่อนได้ไม่ต้องขึ้นเชิญผู้ปกครองมา ถ้าจะแจ้งผู้ปกครองก็โทรบอก ไม่ต้องรบกวนผู้ปกครองขนาดนั้น คุณภาพผู้สอน <ul style="list-style-type: none"> - การกระจายครูเข้าไปในพื้นที่เล็ก
อุดมศึกษา	หลักสูตรการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - อยากให้เพิ่มเติมวิชาเรื่องจิตวิทยา เพื่อเข้าใจในมุมมองของมนุษย์ในแต่ละคน สร้างความเห็นอกเห็นใจ ฝึกทักษะการฟังเชิงลึก (Deep Listening) และวิชาการช่วยชีวิตเบื้องต้น - อยากให้มีวิชาที่เกี่ยวกับ Active Learning คือการสร้างปฏิสัมพันธ์แล้วโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อร่วมกัน - อยากให้แบ่งเบาบางวิชาในชั้นมัธยมศึกษา เป็นแค่วิชาเลือก เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา - กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่น่าส่งเสริม แต่ให้มีความสร้างสรรค์ (Creativity) ที่มากขึ้น ลดอุปกรณ์การแต่งกายลง - คุณภาพของแต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	หลักสูตรการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรของไทยสอนในสิ่งที่เราไม่ควรรู้ ไม่สอนในสิ่งที่เราควรรู้ เหมือนกำลังสร้างหุ่นยนต์ป้อนเข้าไปในตลาดแรงงาน - หลักสูตรไทยเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ให้คิดแต่ในกรอบ ไม่ได้คิดสร้างสรรค์ ไม่ได้ลงมือปฏิบัติ ให้จดจำอย่างเดียว - ควรปรับเวลาในการเรียน วิชาที่จำเป็นควรเป็นวิชาที่เลือกได้เอง - ระบบการศึกษาไทยเน้นกรอบ แต่วัดผลออกมาแล้วไม่รู้ว่าจะเอาไปใช้ได้จริงไหม - ระบบการสอบซับซ้อนและมีค่าใช้จ่ายสูง กฎระเบียบและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนชัดเจนมาก - โรงเรียนสนใจกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากจนเกินไป

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
	<ul style="list-style-type: none"> - มีประเพณีการลงโทษด้วยความรุนแรง เช่น ไม้เรียว ตัดผม เป็นการลิดรอนสิทธิ - สังคมไทยเสริมการที่ครูตีเด็ก ทำร้ายเด็ก เป็นเรื่องถูก - เด็กนักเรียนยังถูกตัดสินด้วยภาพลักษณ์และสิ่งที่ครูกคิดว่าควรจะเป็น เช่น เพศหญิงต้องทำอะไร เพศชายต้องทำอะไร - เสียทุนทรัพย์มากเกินไปจนจำเป็น 	<p>คุณภาพผู้สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอนนำเนื้อหาไปสอนพิเศษข้างนอกแล้วเอาเนื้อหานั้นมาสอบเด็กในโรงเรียนทุกคน - ครูวางตัวเองเป็นผู้ที่อยู่เหนือกว่านักเรียน ขาดหลักจิตวิทยาเด็กในการทำ ความเข้าใจนักเรียน ไม่เปิดรับฟังความคิดเห็น

4.3.2 ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย

ตารางที่ 4.6 ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
มัธยมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ระบบการสอบเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยทำได้ง่ายขึ้น โดยยกเลิกการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ใช้ระบบการสมัครเข้าแทน - อยากให้มีการเรียนที่ไม่ได้จำกัดแคในห้องเรียน มีการเรียนรู้นอกห้อง - อยากให้จำนวนเด็กแต่ละห้องเรียนลดลง - อยากให้ลดความแตกต่างของคุณภาพโรงเรียน ทุกโรงเรียนเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะโรงเรียนที่ห่างไกลให้มีหนังสือ อุปกรณ์การเรียนเพียงพอ - อยากให้ลดการกดดัน ลดการแข่งขัน - อยากให้ลดเวลาเรียนลง เพิ่มเวลาทำกิจกรรม - อยากให้การเรียนการสอนมีการฝึกปฏิบัติจริงมากขึ้น จะเข้าถึงเด็กได้มากกว่า - อยากให้สร้างโอกาสให้เด็กทดลองทำอะไรเพื่อค้นหาตัวเอง - อยากให้กระจายบุคลากรจบใหม่ที่มีคุณภาพไปตามภูมิภาคของตัวเอง - อยากให้วัดเด็กด้วยความสามารถ ไม่ใช่ที่เกรดอย่างเดียว - อยากให้ยกเลิกการประเมินของโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้เรียนหลากหลาย ได้ค้นหาสิ่งที่ชอบ ความถนัดของตัวเองจริงๆ - อยากให้สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้จริง - อยากให้ลดเวลาเรียนลง - สามารถเลือกวิชาเรียนตามความถนัดของตน - ควรมีการแนะแนวตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น - อยากให้รวมสายสามัญ กับสายอาชีพ - อยากให้ปฏิรูปการศึกษา ให้เน้นปฏิบัติและประสบการณ์การใช้ชีวิต เน้นเรียนเพื่อใช้ชีวิต ไม่เน้นทฤษฎีมากเกินไป มีความเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำ - อยากให้เพิ่มคุณภาพของผู้สอน มีระบบคัดเลือกครูเข้ามาทำงาน มีการสอบจริงจัง - อยากให้เน้นการดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมาเพื่อพัฒนาในสิ่งที่ถนัดให้ได้มากที่สุด - อยากให้มีรัฐสวัสดิการด้านการศึกษาเท่าเทียมกัน - อยากให้ค่าใช้จ่ายในการศึกษาลดลง และใช้งบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนมากกว่าชุดนักเรียน - อยากให้ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียน - อยากให้ใช้การสอบเพื่อเข้าเรียน ไม่ใช่การจ่ายเงินใต้โต๊ะ - กระจายความเจริญในการศึกษาไปทั่วประเทศ

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
		<ul style="list-style-type: none"> - ควรกระจายครูเก่งๆ ไปทั่วประเทศ - อยากให้เงินเดือนครูมากพอๆ กับหมอ
อาชีวศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ปรับหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กำหนดให้เรียนครึ่งหนึ่ง ทำกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ อีกครึ่งหนึ่ง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลากิจกรรมให้มีความสำคัญกับชมรมมากกว่านี้ - ควรมีหน่วยงานให้คำปรึกษากรณีนักเรียนไม่มีทุนทรัพย์ ให้มีทุนการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสเข้าศึกษาของเด็กด้อยโอกาส - อยากให้มีระบบการพัฒนาคู และคัดเลือกครูดีกว่านี้ - อยากให้มีระบบสนับสนุนในโรงเรียน เช่น เพิ่มบุคลากรในการทำเอกสารมากขึ้นเพื่อให้ครูมีเวลาสอนนักเรียนเพียงพอ, นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนงานด้านศิลปะให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น, จัดสรรพื้นที่จัดเก็บอุปกรณ์ภายในโรงเรียน - อยากให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกฐานะ จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้เท่าเทียมกันในทุกโรงเรียน ทุกโรงเรียนให้ความรู้ได้เท่ากัน จะได้ลดความสำคัญของการติว ให้มีกฎหมายให้ทุกคนกลับไปเรียนตามภูมิภาคของตนเอง - อยากให้มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้เด็กสายอาชีพได้เข้าศึกษา - อยากให้ลดอคติในการมองสายอาชีพลง - ควรยกเลิกการลงโทษด้านร่างกาย เช่น การตี - ควรปรับที่พื้นฐานของครอบครัวร่วมด้วย ถ้าเยาวชนกล้าพูดกับครอบครัว ครอบครัวจะเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้มีการปรับหลักสูตร มีเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละวิชา ให้เน้นการปฏิบัติมากขึ้น ลดจำนวนวิชาลง ให้เวลาเพิ่มขึ้นกับวิชาที่จำเป็น - ควรเปิดให้เด็กมีอิสระในการเรียน เรียนในสิ่งที่สนใจและทันยุคสมัย มีชมรมต่างๆตามความถนัดให้นักเรียนได้เลือก - พัฒนาเทคนิคการสอนของอาจารย์ด้วย - อยากให้อาจารย์ใส่ใจนักเรียนมากกว่านี้ หันมาสนใจนักเรียนที่ไม่ค่อยเก่ง มีการพัฒนาเทคนิคการสอน - อยากให้กำหนดเป้าหมายการใช้งบประมาณในแต่ละปีให้ชัดเจนว่าต้องการอะไร และต้องได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย เพื่อลดคอร์รัปชัน
อุดมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ปรับการคมนาคมให้ดียิ่งขึ้นลดเวลาเดินทางให้น้อยลง เพื่อให้เดินทางมาเรียนได้สะดวก - อยากให้เผยแพร่ความรู้/จัดติวโดยติวเตอร์ระดับประเทศผ่านสื่อ เช่น ช่องโทรทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้โรงเรียนและหลักสูตรมีมาตรฐานเดียวกัน - อยากให้เพิ่มเวลาให้นักเรียนค้นหาตัวเองให้มากขึ้น

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้รัฐรับผิดชอบจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เรียนจบก่อนแล้วค่อยตามจ่ายหนี้ - อยากให้นักเรียนนักศึกษา มีความปลอดภัย เช่น ไม่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ - อยากให้การศึกษาในทุกโรงเรียนเหมือนกัน เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง โดยที่ไม่ต้องไปเรียนพิเศษเพิ่มเติม - อยากให้ครูผู้สอนมีศักยภาพในการสอน เข้าถึงเด็กทุกคนโดยเฉพาะเด็กที่เรียนไม่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ปรับหลักสูตรให้เป็นการทำความเข้าใจมากกว่าท่องจำ เน้นการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา ไม่ตีกรอบเด็ก ให้เด็กมีอิสระในการคิดในการใช้ชีวิต ทำให้เรียนแล้วนำไปใช้ได้จริง - อยากให้รัฐมนตรีเป็นบุคคลที่มาจากทางการศึกษาจริงๆ - อยากให้ฝึกเรื่องการเข้าแถวเพื่อฝึกวินัย - อยากให้ใช้กฎหมายแทนกฎที่อยู่ในโรงเรียน สร้างกฎตามความเป็นจริง ให้เด็กได้รู้ตัวเองว่าหน้าที่ของเราจริงๆ มันคืออะไร - อยากให้ครูเป็นคนที่ยากเป็นครูจริงๆ ให้พลังบวกนักเรียนในการทำสิ่งต่างๆ มีวิธีสอนที่น่าสนใจทำให้เด็กชอบ ไม่มีภาระงานอื่นรบกวนงานสอนมากเกินไป

4.3.3 อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา

ตารางที่ 4.7 อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
มัธยมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ความคิด/mindset ของผู้ใหญ่ที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการศึกษา ยังยึดติดกับแบบแผนเก่า ไม่เปิดรับแบบแผนใหม่ - การสื่อสาร - คุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา - การยึดหลักอำนาจและเชื่อในความคิดของตน - ค่าใช้จ่าย/งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความแตกต่างในมุมมองความคิดระหว่างเด็ก และผู้ใหญ่ - ค่าใช้จ่ายในการศึกษา - บุคลากรและค่านิยม/ธรรมเนียมเก่าที่ยึดติด ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง - การจัดสรรงบประมาณและการบริหารบ้านเมือง
อาชีวศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ครูสอนไม่เหมือนกัน - บรรยากาศในการเรียนรู้น่าเบื่อ นักเรียนกลัวครูจนไม่กล้าพูดสิ่งที่อยากพูด ตีกรอบเด็ก - ผลประโยชน์ของกลุ่มของผู้บริหารเป็นอุปสรรค - ระดับอาชีวะเนี่ยครับไม่สามารถเทียบโอนเข้ามหาวิทยาลัยได้ - ความยากลำบากในการเข้าถึงระบบการศึกษา เพราะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล - ความขาดแคลนเงินทุนในการศึกษาต่อ - การยอมรับจากสังคมสำหรับบางสาขาวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิด/มุมมองของผู้มีอำนาจที่ยึดติดวิธีการ/วิธีคิดเดิม ทำให้ไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ - ความใส่ใจของผู้บริหาร การแบ่งประเมิณนักเรียน การให้งบประมาณ - ขาดการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์ที่ไม่ทันสมัย - ความสามารถด้านภาษา เด็กส่วนใหญ่ไม่กล้าพูดภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน - ค่าใช้จ่ายในการสอบเรียนต่อหรือสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ระดับชั้น	เยาวชนนักกิจกรรม	เยาวชนทั่วไป
อุดมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ข้าราชการผู้ใหญ่ที่ดูแลในเรื่องของสถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิธีคิด เรียนรู้และปรับมุมมอง ทักษะคิดที่มีต่อการศึกษา - อยากให้เปลี่ยนมุมมองความคิดว่าทุกมหาวิทยาลัยมีความรู้ที่เหมือนกัน - อยากให้ทุกอาชีพมีคุณค่าเท่ากัน โดยเฉพาะครู 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้มีอำนาจในการสร้างระบบของประเทศอยู่ในกรอบของตัวเอง ไม่ยอมรับแนวคิดที่แตกต่าง - ระบบราชการที่ทำงานซ้ำ ไม่กระจายตัว - คุณภาพของบุคลากรในระบบการศึกษา - การคอร์รัปชัน - นโยบายที่ออกมาในแต่ละปีขัดแย้งกัน คนสร้างไม่ได้เรียน ส่วนคนที่เรียนไม่ได้สร้าง - ค่านิยมในครอบครัวบังคับเด็กเรียนในสิ่งที่ไม่ต้องการ - ความเหลื่อมล้ำ

จากข้อมูลข้างต้น ด้านหลักสูตร เยาวชนบางส่วนระดับมัธยมศึกษากลุ่มเยาวชนกิจกรรม มองว่าหลักสูตรการศึกษาเอื้อให้มีความรู้พื้นฐาน แต่หลักสูตรและคุณภาพผู้สอนมีความไม่เท่าเทียม ไม่สอดคล้องกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 กฎระเบียบของโรงเรียนมีการละเมิดสิทธิ และพฤติกรรมด้านลบผู้สอนส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ส่วนเยาวชนระดับมัธยมศึกษากลุ่มทั่วไป มองว่าการเรียนมากทำให้เยาวชนมีความรู้หลากหลาย แต่หลักสูตรไม่เอื้อต่อการเลือกเรียนวิชาที่ตรงตามความถนัด เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ คุณภาพบุคลากรไม่เท่าเทียม พฤติกรรมผู้สอนที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน เยาวชนกลุ่มกิจกรรมอาชีวศึกษามองว่าเอื้อต่อการเข้าถึงรายได้ระหว่างการเรียน มีการสร้างโอกาสหรือกิจกรรมให้เด็กๆ ได้แสดงออกความสามารถ และมีโอกาสในการหารายได้ระหว่างเรียน แต่ยังมีปัญหาการไม่เปิดรับฟังความคิดเห็น การจำกัดสิทธิและปัญหาด้านศักยภาพของครูผู้สอน เยาวชนบางส่วนระดับอาชีวศึกษากลุ่มเยาวชนทั่วไปมองว่า กฎระเบียบมีความล้าหลัง ระบบการศึกษาใช้เวลานานในการเรียน มีหลายวิชาเรียนเน้นท่องจำมากกว่าการปฏิบัติให้ความสำคัญกับเกรดมากเกินไป และถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันเวลาสอบวัดผล มีข้อดีคือมีการปฏิบัติจริงและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอน เยาวชนบางส่วนระดับมัศึกษากลุ่มเยาวชนกิจกรรมมองว่า การศึกษาไทยยังมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา สิทธิ เสรีภาพของผู้เรียน ซึ่งหากมองในอีกมุมหนึ่งก็เป็นเสมือนแรงกระตุ้นให้เยาวชนผลักดันตัวเองในการหาความรู้ด้วยตัวเอง ส่วนเยาวชนระดับอุดมศึกษากลุ่มเยาวชนทั่วไป มองว่าการศึกษาไทยยังมีความเหลื่อมล้ำจากการขาดมาตรฐานที่เป็นหนึ่งเดียว ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรด้านการศึกษา และสิทธิ เสรีภาพ บุคลากรยังปฏิบัติตัวขัดกับหลักจรรยาบรรณ และขาดการพัฒนาด้านหลักสูตร

ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนในโรงเรียนกลุ่มเยาวชนนักกิจกรรมมี 3 ประเด็นหลัก คือ ความเท่าเทียมกันด้านการศึกษา ปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพิ่มรัฐสวัสดิการด้านการศึกษา ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนในโรงเรียนกลุ่มเยาวชนทั่วไป อยากให้ปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพิ่มรัฐสวัสดิการด้านการศึกษา พัฒนาคุณภาพบุคลากร ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนอาชีวศึกษากลุ่มกิจกรรม มี 3 ประเด็นหลักคือ การลดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ การเปิดกว้างเรื่องเสรีภาพและอัตลักษณ์บุคคล ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มอาชีวศึกษาทั่วไป ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระได้เรียนในสิ่งที่สนใจและทันยุคสมัย การพัฒนา

หลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลและพัฒนาระบบการศึกษาให้ใส่นักเรียนโดยทั่วถึง การแก้ปัญหา การทุจริตโดยการจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน และการลดความเหลื่อมล้ำโดยให้มีการกระจายครูเข้าไปในพื้นที่เล็ก

ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มกิจกรรม มี 2 ประเด็นหลักคือ การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร โดยการเพิ่มหลักสูตรวิชาเลือก หรือลดวิชาที่ไม่จำเป็นลง หรือปรับปรุงให้เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ให้มีมาตรฐาน คุณภาพเท่าเทียมกัน บุคลากรที่ใส่ใจและเข้าถึงตัวผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และทั่วถึง สถานที่ที่มีความสะดวก รวมถึงความปลอดภัยของเยาวชน เพิ่มช่องทางการเข้าถึงการศึกษา องค์กรความรู้ ผ่าน การคมนาคมที่สะดวก สื่อเทคโนโลยี และนโยบายของรัฐที่เข้ามาช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ความคาดหวังทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มทั่วไป มี 2 ประเด็นหลักคือ การปรับปรุงพัฒนา ทั้งในด้านหลักสูตร และบุคลากร และเสรีภาพ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิด และเลือกใช้ชีวิต ควรใช้ระบบต้นแบบ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชน

อุปสรรคและข้อจำกัดของการพัฒนาเสนอไว้ 3 ประเด็นหลัก คือ การใช้อำนาจนอกเหนือบทบาทหน้าที่ ทศนคติของผู้มีอำนาจต่อการพัฒนาระบบการศึกษาที่ยึดติดแบบแผนเดิม และงบประมาณ อุปสรรค และข้อจำกัดของการพัฒนาเยาวชนบางส่วนเห็นว่ายังมีด้านค่าใช้จ่าย บุคลากร หลักสูตร และการบริหารจัดการ อุปสรรคและข้อจำกัดของการพัฒนา เยาวชนกลุ่มอาชีวศึกษา เสนอไว้ 4 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ การไม่ปรับตัวและการเปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ การทุจริต การขับเคลื่อนนโยบายและบริหารงบประมาณ และปัญหาโครงสร้างชั้นพื้นฐาน อุปสรรคและข้อจำกัดของการพัฒนาระบบการศึกษา 2 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ การใช้ อำนาจของผู้บริหาร งบประมาณในเรื่องเงินทุนในการใช้เพื่อการศึกษา อุปสรรคในการพัฒนา มองว่า ทศนคติ เป็นปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา ทั้งในเรื่องคุณค่าของอาชีพ การเปิดกว้าง เปิดโอกาสให้ทุก มหาวิทยาลัยเท่าเทียมกัน มุมมองที่มีต่ออุปสรรคในการพัฒนา มองว่า การทุจริตคอร์รัปชัน การไม่เปิดรับความ แตกต่างและนโยบายที่ไม่สอดคล้องกันเป็นอุปสรรคสำคัญ

4.4 ผลการวิเคราะห์มุมมองด้านเศรษฐกิจและการเมือง

4.4.1 องค์กรประกอบสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง จากการสัมภาษณ์เยาวชน บางส่วนถึงความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการเมือง สามารถวิเคราะห์ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.4.1.1 ประหยัด อุดอม ในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ พฤติกรรมการประหยัดอดออมในครอบครัว โดยเฉพาะการสร้างนิสัยประหยัดและรู้จักหารายได้เพิ่มโดยการหา ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการหารายได้ นั้นหมายถึงเยาวชนให้ความสำคัญกับการประหยัดอดออม ซึ่งอาจเป็น เพราะภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลกหดตัว การใช้จ่ายภาคครัวเรือนได้รับผลกระทบ (ชุตินันท์, 2563 อ้างใน วิจัยกรุงศรี) เยาวชนจึงเห็นว่าตัวเองควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายของ ครอบครัว โดยเยาวชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรคงไว้ซึ่งบทบาท โดยให้เหตุผลสนับสนุนซึ่งสามารถสรุป ประเด็นได้ดังนี้

- เป็นการฝึกตนเองด้านการใช้จ่าย เพื่อให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- เป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อให้มีเงินใช้ในปัจจุบัน และมีเงินใช้ยามฉุกเฉิน รวมถึงในอนาคต
- เพื่อสามารถรู้สถานะทางการเงิน หากเงินไม่เพียงพอจะได้หาทางแก้ไข เช่น หารายได้เพิ่ม

4.4.1.2 ชื่อสัตย์สุจริตต่อการเรียนและการงานที่ทำได้ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนต้องการให้มีการปฏิบัติที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีบทลงโทษ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ต้องปลูกฝังให้เยาวชนตั้งแต่เด็ก เยาวชนขาดความเชื่อมั่นในความชื่อสัตย์สุจริตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนว่ามีตัวอย่างของความไม่ชื่อสัตย์สุจริตที่ไม่ได้รับบทลงโทษในสังคมเกิดขึ้นซ้ำๆ จนทำลายความเชื่อดังกล่าวของเยาวชน เยาวชนทั้งหมดที่ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า บทบาทหน้าที่ในด้านนี้ควรคงไว้ เนื่องจากเป็นบรรทัดฐานทางสังคม สามารถลดเหลี่ยมล้ำ สร้างวินัย สร้างความเชื่อใจ โปร่งใส และเป็นการพัฒนาตนเอง มุ่งสู่องค์กรและสังคมต่อไปได้

4.4.1.3 การมองหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมองหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำ โดยมองว่าแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน และควรจะได้ประกอบอาชีพที่ตนรัก ทำให้พัฒนาอาชีพนั้นๆ ต่อไปได้ สามารถสร้างศักยภาพและทักษะในการแข่งขัน อันจะยังผลให้งานออกมาดี สร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้เยาวชนยังเห็นว่าต้องมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อให้ตนมีอาชีพที่ดี ตอบสนองต่อความต้องการของตนในอนาคตได้ โดยเฉพาะในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน และสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ นั้นหมายถึงเยาวชนให้ความสำคัญกับอนาคตของตนเอง อาจเป็นเพราะในภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลกอยู่ในช่วงที่มีการปรับตัวครั้งใหญ่ ลักษณะของงานและอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว เยาวชนมองเห็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตอันใกล้ และต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ทั้งยังมีความกังวลว่าสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชนมากนัก

4.4.1.4 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ต้องการที่จะพัฒนาตัวเอง ต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตของตัวเอง เห็นความสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี มีจิตอาสา แต่ต้องไม่มีการบังคับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และต้องการพื้นที่กระทำในสิ่งที่ตนเองชอบไม่ต้องถูกรุกตึกกรอบ

4.4.1.5 การสร้างสรรค์งานและนวัตกรรมเพื่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนให้ความสำคัญกับนวัตกรรม เพื่อพัฒนาสังคม และประเทศชาติ และสามารถใช้เวลาพัฒนาคุณภาพชีวิต นำมาใช้ประโยชน์ แก้ไขปัญหาสังคมและประเทศชาติ และเห็นว่ารัฐบาลและทุกภาคส่วนควรให้การสนับสนุนการสร้างสรณ์นวัตกรรมเพื่อสังคม แต่ปัจจุบันไม่มีการสนับสนุนต่อยอดงานวิจัยออกมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งที่รู้และเข้าใจโดยทั่วกันว่างานนวัตกรรมที่สร้างขึ้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงแก้ไขปัญหาสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรม และต้องการให้มีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน ทั้งเตรียมเวทีหรือพื้นที่ให้เยาวชนสามารถนำเสนอความคิดหรือนวัตกรรม และการพัฒนานวัตกรรมนั้นให้สามารถใช้งานได้จริงก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อสังคม

4.4.1.6 ความรับผิดชอบต่อการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนขาดความมั่นใจในการได้รับความคุ้มครองด้านการบริโภค เห็นว่าทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคควรมีความชื่อสัตย์ มีจรรยาบรรณต่อกัน ถือเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต ความเชื่อมั่นในการมาตรฐานการผลิตยังสามารถทำให้เกิดผลดีกับระบบเศรษฐกิจโดยรวม รวมถึงสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้บริโภคด้วย อีกทั้งประชาชนควรได้รับสิทธิใหม่ทดแทนจากรัฐอย่างเป็นระบบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดจนเสียหายต่อ

ผู้บริโภค ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม มิใช่เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดเพียงฝ่ายเดียว

4.4.1.7 ความยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติเป็นสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเห็นด้วยกับอุดมการณ์ในการรักษาชาติ ถือว่าประเทศชาติสำคัญที่สุด เป็นความภาคภูมิใจ ควรมีความรักชาติ ยึดมั่นปกป้องชาติ รับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำ เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และชาติต้องเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ เป็นวัฒนธรรมดีงามที่สามารถถ่ายทอดให้คนรุ่นต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม มีเยาวชนส่วนน้อยบางส่วนมีมุมมองในการตีความของคำว่าอุดมการณ์แตกต่างกันออกไประหว่างกลุ่มเยาวชนกับกลุ่มคนอื่น ๆ โดยเห็นว่าไม่ควรยึดมั่นว่าฝ่ายใดดีกว่า และควรให้ความเคารพในความเห็นของเยาวชน มีการแลกเปลี่ยนความเห็นควรให้อิสระโดยไม่ยึดมั่นในอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพิ่มโอกาสการตัดสินใจ การคิดได้อย่างอิสระเพื่อพัฒนาบ้านเมืองโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เยาวชนต้องการการยอมรับ ต้องการให้ผู้ใหญ่รับฟังความเห็นของตนมากขึ้น ไม่ควรยึดมั่นต่ออุดมการณ์ของตนเองจนเกินไป จนเห็นว่าการคิดของอีกฝ่ายหนึ่งผิด

4.4.1.8 การเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนรู้ถึงประโยชน์และความสำคัญของการเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น เพราะจะสามารถเพิ่มความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง ลดความเลื่อมล้ำในสังคม อันเป็นรากฐานสำคัญของสังคมที่ดี ทั้งยังเห็นว่าควรมีการพัฒนาาระบบ ระเบียบและกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียม ไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเบียดเบียนหรือรังแกผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า เยาวชนตระหนักรู้ว่า กฎกติกา กฎหมายและสิทธิหน้าที่นั้นมีความสำคัญต่อพัฒนาการและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หากแต่ยังไม่มั่นใจในกระบวนการบังคับใช้กฎกติกา หรือกฎหมายให้ได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมในสังคมมากนัก รวมถึงควรมีการทบทวนกฎหมายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและยุคสมัยเป็นธรรมมากขึ้น ตลอดจนมีขอบเขตที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามเยาวชนบางส่วนมีความเห็นที่เสนอว่าในอนาคตบทบาทหน้าที่ในด้าน “การเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น” นี้ควรเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการทบทวนกฎหมายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและยุคสมัย เป็นธรรมมากขึ้น มีขอบเขตที่เหมาะสม ปรับแก้ฐานของสังคม โดยเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายให้มีการบังคับใช้ให้เข้มงวดมากขึ้น และมีความเที่ยงธรรม เพราะปัจจุบันกฎหมายไทยไร้ความศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีความยุติธรรม

4.4.1.9 การรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเห็นด้วยกับการรับฟังความคิดเห็น การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง โดยมองว่าสังคมทุกส่วนต้องยอมรับฟังกันและกัน ไม่ยึดเอาความคิดของตนเองเป็นบรรทัดฐานหรือถูกต้องอย่างเดียว การรับฟังความคิดเห็นของแต่ละภาคส่วนของสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญและควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ไม่มุ่งทำลายกันด้วยปัญหาเพียงเล็กน้อยที่เกิดขึ้นเท่านั้น การยอมรับฟังความคิดเห็นทำให้เข้าใจกันและกันมากขึ้น ลดความขัดแย้งและความแตกแยกซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ แสดงว่าเยาวชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและกำหนดอนาคตของตนเอง โดยมองว่าการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพนั้น ควรเริ่มต้นจากการรับฟังซึ่งกันและกันอย่างเปิดใจ เพื่อแก้ไขปัญหาและลดข้อขัดแย้งของสังคมโดยรวม อีกทั้งควรลดบทบาทของกฎหมายที่จำกัดการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาโครงสร้างกฎหมายที่สามารถทำให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

4.4.1.10 การกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเห็นด้วยกับการกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย รู้ถึงสิทธิของตนเองที่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้แม้มีข้อขัดแย้งระหว่างกัน โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น แสดงว่าเยาวชนเห็นความสำคัญในการ

แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาว่าสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ ทำให้มีการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ดีขึ้น

4.4.1.11 การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและทำหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวคิดในการเสียสละ การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นพื้นฐานและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ ทำให้บ้านเมืองสงบ พัฒนาประเทศให้ดีขึ้น สามารถลดการคอร์รัปชัน แต่ก็ต้องดำเนินการให้เหมาะสมภายใต้ขีดจำกัดของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามมีเยาวชนจำนวนหนึ่งเห็นต่างว่าผลประโยชน์ส่วนตนอาจต้องมาก่อนเพราะสังคมไทยส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ตัว และแต่ละคนมีพื้นฐานความจำเป็นที่แตกต่างกัน

4.4.1.12 การทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าการทำงาน เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถนั้น เป็นสิ่งที่ควรทำ มีประโยชน์ เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สร้างความเจริญแก่สังคม และเป็นคุณสมบัติที่ดีที่ผู้นำควรมี แต่เยาวชนบางส่วนยังมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดบรรทัดฐานที่ชัดเจนจนเกินไปในเรื่องนี้ เพราะแต่ละคนมีพื้นฐาน ความพร้อม และความสมัครใจไม่เท่ากัน แสดงให้เห็นว่า เยาวชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมและการพัฒนาสังคมและประเทศชาติว่าเกิดจากการทำหน้าที่ ความเสียสละ และทุ่มเทของแต่ละคนในสังคม แต่ต้องไม่ตีกรอบบังคับให้ทำ ควรเกิดจากความพร้อมและความสมัครใจเป็นหลัก

4.4.2 ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายพลังเยาวชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเห็นว่าแนวทางในการดำเนินการข้างต้น จะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการอย่างจริงจังในทุกภาคส่วนทุกองค์กร และในทุกระดับของสังคม นับตั้งแต่เยาวชน สถาบันครอบครัว โรงเรียนและสถาบันการศึกษา โดยต้องมีการระดมความคิดเห็น ความร่วมมือ เปิดเวทีสาธารณะ มีหลักธรรมาภิบาล มีการรับฟังเสียงหรือข้อเสนอจากทุกภาคส่วน มีช่องทางการนำเสนอที่สะดวกปลอดภัย ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม โดยวางอยู่บนพื้นฐานความรู้ ความทั่วถึง ความเท่าเทียมกัน และประโยชน์ร่วมกันของสังคมโดยรวม แสดงว่าเยาวชนต้องการทำให้บทบาทดังกล่าวข้างต้นนั้นเกิดขึ้นได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริงและเปิดเผย บนพื้นฐานความรู้ ความยุติธรรม และหลักธรรมาภิบาล

โดยมีแนวทางหรือวิธีการปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมที่ดีแก่เยาวชน และการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่เด็ก เพราะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ยั่งยืน ปฏิบัติตัวตามบรรทัดฐานสังคม มีระบบการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเหมือนสังคมจำลองของเยาวชนรวม เพื่อปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจในครอบครัวและสร้างธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมที่เป็นชีวิตประจำวัน รวมถึงให้ความสำคัญกับสื่อต่างๆ มากขึ้น ผู้บริหารควรเสริมสร้างและสนับสนุนคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย รับฟังความคิดเห็นด้วยกรอบความคิด/ความรู้ โดยมีแนวทางคือ ลดปัญหาเพิ่มโอกาส และพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

- รับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน ผู้ใหญ่รับฟังเยาวชนเพิ่มขึ้น
- จัดการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางและวิธีปฏิบัติว่าจะทำอย่างไรให้บทบาทเหล่านี้เผยแพร่ไปได้มากที่สุด โดยการสำรวจปัญหา วางแผน และลงมือทำ เพื่อสร้างความสามัคคี งานประสบผลสำเร็จ เตรียมความพร้อมให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์/การเปลี่ยนแปลง และหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมถึงการต่อยอดให้พัฒนามากขึ้น

- ปลุกฝังความรู้ และทำความเข้าใจที่ตรงกับปัจจุบัน และควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลมากกว่านี้ รวมไปถึงการให้สถาบันครอบครัว มีส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชน
- เริ่มจากตัวเอง ปลุกฝังแต่วัยเด็ก ให้การศึกษา ให้ทุกคนทำหน้าที่ของตนให้เต็มที่
- ปรับค่านิยมในหลักสูตร และการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เพิ่มการเข้าถึงของข้อมูลเพื่อการศึกษา

4.4.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนต้องการให้มีการรับฟังและพิจารณาข้อเสนอและแนวคิดของตนมากขึ้น มีการบริหารราชการแผ่นดินโดยสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ กำจัดการคอร์รัปชัน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาและสถาบันครอบครัว เคารพในสิทธิเสรีภาพ พัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมถึงการขจัดความเหลื่อมล้ำ ระบบอุปถัมภ์และการทุจริตให้หมดไป แสดงให้เห็นว่า เยาวชนมีความห่วงใยในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าบนหลักการของความจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการคอร์รัปชันโดยเน้นการมีส่วนร่วม แต่ยังคงความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายในส่วนที่ล้ำสมัย ตลอดจนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาครัฐและเอกชนอีกด้วย นอกจากนี้ เยาวชนยังเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ก. ต่อรัฐบาล

- ให้ความสำคัญกับเยาวชนเพราะเยาวชนคืออนาคตของชาติ รับฟังและต่อยอดของเยาวชน สำนวญปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด โดยไม่ละทิ้งคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไว้ข้างหลัง ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรวมทั้งเยาวชนคนรุ่นใหม่มากขึ้น ทั้งที่เห็นด้วยและเห็นต่าง ร่วมกันหาทางออกที่ดีที่สุด ให้คนรุ่นใหม่เข้าไปทำงานได้มากขึ้น และชี้แจงเยาวชนเหล่านั้นถึงสิ่งที่เขาเรียกร้องว่าทำได้หรือไม่ ลดอำนาจรัฐบางส่วนให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้น

- ควรสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ตามชุมชนมากขึ้น สนับสนุนทุนการศึกษา พัฒนาในเรื่องสาธารณสุข

- ควรเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพมาทำงาน

- รัฐบาลควรสนับสนุนประชาชน อยู่ข้างประชาชน ไม่ใช้อำนาจทำสิ่งที่ผิด ให้มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ตั้งใจ และมีความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ หยุดคอร์รัปชัน

ข. ต่อหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

- ใส่ใจประชาชนมากกว่าพวกพ้องของตนเอง ตั้งใจทำหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างเต็มที่ พร้อมรับฟังความคิดเห็น มีกิจกรรมสนับสนุนเยาวชนและประชาชน และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น

- ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ เร่งแก้ปัญหา เร่งรัดงาน

- สร้างร่วมมือกันและให้ความสำคัญในการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้จริงจัง เพราะครอบครัวดี เยาวชนดี

- หน่วยงานทำงานร่วมกันเพื่อปฏิรูปองค์กรให้รับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อความรวดเร็วในการทำงาน

- ควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและเท่าเทียมกับต่างชาติให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น รวมถึงพิจารณากฎเกณฑ์บางอย่างที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น นโยบายเรื่องทรงผม และการแต่งกาย

ค. ต่อบุคคลระดับต่างๆ

- ควรทำหน้าที่ตัวเองให้เต็มที่ที่สุด ให้มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและตั้งใจ มีความโปร่งใส พัฒนาแก้ไขปัญหาให้ถูกประเด็น และพัฒนาบุคคลรอบข้าง

- รับฟังและยอมรับความคิดเห็น เคารพในความคิดต่าง รวมถึงเคารพสิทธิและการตัดสินใจของผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่กดขี่บุคคลอื่น ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพตามหลักของประชาธิปไตย รวมถึงเคารพความเห็นต่างของผู้อื่นและรับฟังโดยลดทิฐิของตน

- ให้ความสนใจต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ด้านครอบครัวว่าต้องการอะไรบ้าง ขาดเหลืออย่างไร และมุ่งแก้ไขอย่างจริงจัง ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด พัฒนาสิ่งที่ควรพัฒนา

- ไม่ควรใช้อำนาจ ควรเปิดใจรับฟังเยาวชน ยอมรับในความคิดของเด็กรุ่นใหม่ที่มาความสามารถ เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามาทำงาน

- มีจิตสำนึกสาธารณะและพึงระลึกว่า การประพฤติตนต่อสังคมเพื่อที่จะเสริมสร้างนโยบายและรูปแบบให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะให้เกิดลูกโซ่ที่จะทำให้ประเทศไทยและสังคมไทยเป็นในรูปแบบที่ดีขึ้น

- ควรเสริมสร้างงานจิตอาสาในด้านต่างๆ เช่น สมทบทุนให้คนยากไร้

โดยสรุป ด้านสังคมและวัฒนธรรม เยาวชนเห็นว่าภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปสังคมและวัฒนธรรมไทยมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน การเน้นในจุดแข็งในเรื่องอัตลักษณ์จะทำให้ช่วยเสริมสร้างให้สังคมมีความเข้มแข็งขึ้น และควรให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และมีการสื่อสารระหว่างกันให้มากขึ้นเพื่อลดช่องว่างของความคิด

ด้านการศึกษาเยาวชนมองว่าหลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับการสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา กฎระเบียบในโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน คาดหวังให้หลักสูตรการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในระดับบุคคล และสามารถนำไปใช้ได้จริง รับฟังความคิดเห็นความต้องการของนักเรียน ส่วนอุปสรรคสำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาคือทัศนคติของผู้มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่พร้อมยอมรับแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา

ในมิติเศรษฐกิจและการเมือง เยาวชนให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาประเทศ ต้องการให้สังคมเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยมีสถาบันครอบครัวและสถานศึกษาเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาเยาวชนให้มีความพร้อมต่อการนี้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนต่อบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อความมั่นคงของชาติในด้านสังคมวัฒนธรรม การศึกษา และเศรษฐกิจและการเมือง เมื่อได้ทราบแนวคิดดังกล่าวแล้วก็จะสามารถวิเคราะห์สรุปประเด็นต่างๆ เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายพลังเยาวชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทยสู่อนาคตต่อไป เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับภาครัฐหรือองค์กรใดๆ ที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาเยาวชน พัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวมต่อไป โดยการวิจัยครั้งนี้มีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเยาวชนจำนวนหนึ่งจาก 6 สถาบันการศึกษา ครอบคลุมทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยกลุ่มประชากรที่ถูกสัมภาษณ์เก็บข้อมูลนี้ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นนักกิจกรรมและอีกครึ่งหนึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนทั่วไป

5.1 สรุปผล

5.1.1 มุมมองของเยาวชนต่อสังคมและวัฒนธรรม

5.1.1.1 มุมมองในอนาคตของสังคมและวัฒนธรรม

ประเด็นภาพอนาคตของสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เยาวชนอยากเห็น สะท้อนสภาพปัญหาสังคมและวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน ทั้งประเด็นระบบอาวุโส การกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยปิดกั้นด้วยอายุ ทำให้เยาวชนไม่กล้าแสดงออก มีความเลื่อมล้ำทางสังคม ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติและนำมาเป็นที่พึ่งทางใจมากกว่าที่จะเชื่อในกำลังความสามารถของตนเอง สถาบันครอบครัวที่อ่อนแอ ภาพลักษณ์ของระบบอุปถัมภ์ การทุจริต และการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน

5.1.1.2 จุดแข็งของสังคมและวัฒนธรรมไทย

สังคมและวัฒนธรรมไทยมีความเด่นชัดเรื่องบุคลิกภาพและค่านิยมของคนไทย เช่น ความกตัญญู มารยาท การไหว้ ความเป็นกันเอง การยิ้มแย้ม จนได้ชื่อว่า สยามเมืองยิ้ม มีเอกลักษณ์ในการดำเนินชีวิต จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนำไปสู่เอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค เยาวชนชื่นชมในจุดเด่นของสังคมไทย แต่บางโอกาสควรประยุกต์ตามยุคสมัยพร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และควรเพิ่มการส่งเสริมเอกลักษณ์ต่างๆ ให้เกิดรายได้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ

5.1.1.3 จุดอ่อนของสังคมและวัฒนธรรมไทย

เยาวชนมองว่า จุดอ่อนของสังคมและวัฒนธรรมไทย คือ ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมระหว่างชนชั้น ความไม่เสมอภาคทางเพศ (LGBTQ) การไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เห็นต่างแสดงความคิดเห็น การทุจริต ความโปร่งใส การไม่สามารถตรวจสอบการบริหารภาษีของรัฐ การทุจริตทางการเมืองส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียม กฎหมายโดยเฉพาะคดีอาชญากรรมที่ยังมีบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม สถาบันครอบครัวที่อ่อนแอจากปัญหาที่มุ่งเน้นเศรษฐกิจมากกว่าจิตใจ ให้ความสำคัญในการปลูกฝังแนวทางการคิดจากครอบครัวอย่างถูกต้องน้อย นำสู่ปัญหาความรุนแรงและปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ ในเยาวชน มุมมองความคิดความเชื่อที่ล้าหลัง ความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติจนกลายเป็นความงมงาย การนับถือและพึ่งพาสังคักดีลิตีมากกว่าตัวเอง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สื่อที่นำเสนอข่าวไม่ตรงกับความเป็นจริง

5.1.1.4 คุณลักษณะเยาวชนที่ดีตามทัศนคติของกลุ่มเยาวชน

เยาวชนระบุ “คุณลักษณะที่ดี” ที่สำคัญดังต่อไปนี้ การปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย การเคารพสิทธิผู้อื่นและการมีส่วนร่วม การเคารพความต่างของแต่ละบุคคล เปิดใจรับฟัง การปฏิบัติตามหน้าที่ พลเมือง การมีจิตสาธารณะ รวมถึงการมุ่งเน้นพัฒนาตนเองและเฝ้าหาความรู้ตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่า เยาวชนมีความรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองควรปฏิบัติเป็นอย่างดีและต้อง การดำเนินชีวิตตามแนวทางนั้น แม้จะมีเยาวชนบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยเหตุปัจจัยบางประการ

5.1.1.5 การแก้ไขปัญหาสังคมและวัฒนธรรมไทย

เยาวชนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญ โดยการสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็น ลดช่องว่างที่มีอยู่ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และทุกฝ่ายต้องปรับตัวเข้าหากัน

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม เยาวชนมองว่าสังคมและวัฒนธรรมมี ทั้งด้านดีที่เป็นจุดแข็งที่ควรส่งเสริมให้มีความแข็งแกร่ง เพื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีจุดอ่อนที่ต้องปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เยาวชนเข้าใจบทบาทและคุณลักษณะของ เยาวชนที่ดี ที่ต้องปฏิบัติในสังคม แต่เยาวชนก็ต้องการให้สังคมมีช่องว่างในด้านความคิดหากมีการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพและใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์

5.1.2 มุมมองของเยาวชนต่อระบบการศึกษา

5.1.2.1 สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งกลุ่มเยาวชนนักกิจกรรมและกลุ่มเยาวชนทั่วไป ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน เน้นทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ ทำให้ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะเยาวชนในศตวรรษที่ 21 หลักสูตร ไม่เอื้อต่อการเลือกเรียนวิชาที่ตรงตามความถนัดหรือความสนใจ กฎระเบียบของโรงเรียนเป็นการกำหนดขึ้น โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะเรื่องการลงโทษ คุณภาพ ผู้สอนและสภาพแวดล้อมรวมถึงทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้คุณภาพ การศึกษามีความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมเป็นธรรม

5.1.2.2 ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งกลุ่มเยาวชนนักกิจกรรมและกลุ่มเยาวชนทั่วไป แสดงความคาดหวังที่สอดคล้องกันว่า ต้องการให้ระบบ การศึกษามีความเท่าเทียมกัน หลักสูตรทันสมัยและเน้นการฝึกปฏิบัติ รับฟังและตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้เรียนและของโลกยุคปัจจุบัน ต้องการเรียนรู้วิชาชีวิตที่ช่วยให้มีทักษะในการปรับตัวในการใช้ชีวิตในสังคม อนาคตได้ บุคลากรและครูผู้สอนมีคุณภาพ สถานศึกษาเปิดกว้างเรื่องเสรีภาพและอัตลักษณ์ของบุคคล การบริหารการศึกษาสุจริตโปร่งใสมีประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ โดยการกระจายครูผู้สอนที่มีคุณภาพเข้า ไปในพื้นที่ห่างไกล และเพิ่มสวัสดิการด้านการศึกษาให้ผู้เรียนเสียค่าใช้จ่ายลดลง

5.1.2.3 อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งกลุ่มเยาวชนนักกิจกรรมและกลุ่มเยาวชนทั่วไป แสดงความเห็นสอดคล้องกันว่า อุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญ ของการพัฒนาการศึกษาไทย คือ ทัศนคติของผู้มีอำนาจต่อการพัฒนาระบบการศึกษาที่ยึดติดแนวคิด หรือแบบแผนเดิม งบประมาณที่จำกัดและการบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้พื้นที่ ห่างไกล/ทุรกันดารได้รับการพัฒนาน้อย และมุมมองของสังคมต่อคุณค่าของอาชีพต่างๆ ไม่เท่ากัน

โดยสรุป เยาวชนมองว่าหลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับการสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา กฎระเบียบในโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน คาดหวังให้หลักสูตรการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในระดับบุคคลและสามารถนำไปใช้ได้จริง รับผิดชอบต่อความคิดเห็นความต้องการของนักเรียน ส่วนอุปสรรคสำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาคือทัศนคติของผู้มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่พร้อมยอมรับแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา

5.1.3 มุมมองของเยาวชนต่อเศรษฐกิจและการเมือง

5.1.3.1 การประหยัดต่อออมในครอบครัว

เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการประหยัดต่อออมในครอบครัว โดยเฉพาะการสร้างนิสัยประหยัดและรู้จักหารายได้เพิ่มโดยการหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการหารายได้ แสดงว่าเยาวชนให้ความสำคัญกับการประหยัดต่อออม น่าจะเกิดจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลกอยู่ในช่วงเศรษฐกิจหดตัว การใช้จ่ายภาคครัวเรือนได้รับผลกระทบ (ชุดินันท์, 2563) เยาวชนจึงเห็นว่าตัวเองควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายของครอบครัว

5.1.3.2 ชื่อสัตย์สุจริตต่อการเรียนและการทำงานที่ทำ

เยาวชนต้องการให้มีการปฏิบัติที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีบทลงโทษ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ต้องปลูกฝังให้เยาวชนตั้งแต่เด็ก เยาวชนขาดความเชื่อมั่นในความชื่อสัตย์สุจริตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนว่ามีตัวอย่างของความไม่ชื่อสัตย์สุจริตที่ไม่ได้รับบทลงโทษในสังคมเกิดขึ้นซ้ำๆ จนทำลายความเชื่อดังกล่าวของเยาวชน

5.1.3.3 การมองหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำ

เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมองหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำ โดยมองว่าแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน และควรจะได้ประกอบอาชีพที่ตนรัก ทำให้พัฒนาอาชีพนั้นๆต่อไปได้ มีศักยภาพในการแข่งขัน อันจะยังผลให้งานออกมาดี สร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ เยาวชนยังเห็นว่าต้องมีการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเพื่อให้ตนมีอาชีพที่ดี ตอบสนองต่อความต้องการของตนในอนาคตได้ โดยเฉพาะในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน สะท้อนว่าเยาวชนให้ความสำคัญกับอนาคตของตนเองมาก อาจเป็นเพราะในภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลกอยู่ในช่วงที่มีการปรับตัวครั้งใหญ่ ลักษณะของงานและอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว เยาวชนมองเห็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตอันใกล้นี้ และต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ทั้งยังมีความกังวลว่าสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชนมากนัก

5.1.3.4 การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

เยาวชนชอบเป็นจิตอาสา แต่ต้องไม่มีการบังคับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนต้องการใช้เวลาวางให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และจะกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ไม่ต้องการถูกตีกรอบ

5.1.3.5 การสร้างสรรค์งานและนวัตกรรมเพื่อสังคม

เยาวชนให้ความสำคัญกับนวัตกรรม และเห็นว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคม แต่ไม่มีการนำไปสนับสนุนต่อยอด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรม และต้องการให้มีการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน

5.1.3.6 ความรับผิดชอบต่อการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี

เยาวชนขาดความมั่นใจในการได้รับความคุ้มครองด้านการบริโภค เห็นว่าทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคควรมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม มิใช่เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดเพียงฝ่ายเดียว

5.1.3.7 ความยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติเป็นสำคัญ

เยาวชนเห็นด้วยกับอุดมการณ์ในการรักษาชาติ แต่มุมมองในการตีความของคำว่าอุดมการณ์แตกต่างกันระหว่างเยาวชน ซึ่งไม่ควรยึดมั่นว่าฝ่ายใดดีกว่าและเห็นว่าควรให้ความสำคัญในความเห็นของเยาวชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนต้องการการยอมรับด้วยการให้ผู้ใหญ่รับฟังความเห็นของตนมากขึ้น ไม่ควรยึดมั่นต่ออุดมการณ์ของตนจนมีมุมมองว่าอีกฝ่ายหนึ่งผิด

5.1.3.8 การเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น

เยาวชนรู้ถึงประโยชน์และความสำคัญของการเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น เพราะจะสามารถเพิ่มความโปร่งใส ลดความขัดแย้ง อันเป็นรากฐานสำคัญของสังคม ทั้งยังเห็นว่าควรมีการพัฒนาาระบบระเบียบและกฎหมายให้มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียม ไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเบียดเบียนหรือรังแกผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า เยาวชนตระหนักว่ากฎกติกา กฎหมายและสิทธิหน้าที่นั้นมีความสำคัญต่อพัฒนาการและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หากแต่ยังไม่มั่นใจในกระบวนการบังคับใช้กฎกติกา หรือกฎหมายให้ได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมในสังคม

5.1.3.9 การรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง

เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง โดยมองว่า สังคมทุกส่วนต้องยอมรับฟังกันและกัน ไม่ยึดเอาความคิดของตนเองเป็นบรรทัดฐานหรือถูกต้องอย่างเดียว การรับฟังความคิดเห็นของแต่ละภาคส่วนของสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญและควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ไม่มุ่งทำลายกันด้วยปัญหาเพียงเล็กน้อยที่เกิดขึ้นเท่านั้น การยอมรับฟังความคิดเห็นทำให้เข้าใจกันและกันมากขึ้น ลดความขัดแย้งและความแตกแยกซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ แสดงว่าเยาวชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและกำหนดอนาคตของตนเอง โดยมองว่าการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพนั้น ควรเริ่มต้นจากการรับฟังซึ่งกันและกันอย่างเปิดใจ เพื่อแก้ไขปัญหาและลดข้อขัดแย้งของสังคมโดยรวม

5.1.3.10 การกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม

เยาวชนกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย รู้ถึงสิทธิของตนว่าสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้แม้มีข้อขัดแย้งระหว่างกัน โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น แสดงว่าเยาวชนเห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาว่าสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด และการพัฒนาประเทศโดยรวม

5.1.3.11 การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและทำหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

เยาวชนส่วนใหญ่มีแนวคิดในการเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามารถลดการคอร์รัปชันทำให้ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ แต่ก็ยังต้องดำเนินการให้เหมาะสมภายใต้ขีดจำกัดของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามมีเยาวชนจำนวนหนึ่ง เห็นว่าผลประโยชน์ส่วนตนอาจต้องมาก่อนเพราะสังคมไทยส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ตัว และแต่ละคนมีพื้นฐานความจำเป็นที่แตกต่างกัน

5.1.3.12 การทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ

เยาวชนเห็นว่าการทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถนั้น เป็นสิ่งที่ควรทำมีประโยชน์เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สร้างความเจริญแก่สังคม และเป็นคุณสมบัติที่ดีที่

ผู้นำต้องมี แต่เยาวชนบางส่วนยังมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดบรรทัดฐานที่ชัดเจนจนเกินไปในเรื่องนี้ เพราะแต่ละคนมีพื้นฐาน ความพร้อม และความสมัครใจไม่เท่ากัน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมและการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ว่าเกิดจากการทำหน้าที่ ความเสียสละและทุ่มเทของแต่ละคนในสังคม แต่ต้องไม่ตีกรอบบังคับให้ทำ ควรเกิดจากความพร้อมและความสมัครใจเป็นหลัก

5.1.3.13 บทบาทของเยาวชนในการร่วมมือพัฒนาประเทศ

เยาวชนเห็นว่าแนวทางในการดำเนินการข้างต้น จะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการอย่างจริงจังในทุกภาคส่วนทุกองค์กร และในทุกระดับของสังคม นับตั้งแต่เยาวชน สถาบันครอบครัว โรงเรียน และสถาบันการศึกษา โดยต้องมีการระดมความคิดเห็น ความร่วมมือ เปิดเวทีสาธารณะ มีหลักธรรมาภิบาล มีการรับฟังเสียงหรือข้อเสนอจากทุกภาคส่วน มีช่องทางการนำเสนอที่สะดวกปลอดภัย ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม โดยวางอยู่บนพื้นฐานความรู้ ความทั่วถึง ความเท่าเทียมกัน และประโยชน์ร่วมกันของสังคมโดยรวม แสดงว่าเยาวชนต้องการทำให้บทบาทดังกล่าวข้างต้นนั้นเกิดขึ้นได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและเปิดเผย บนพื้นฐานความรู้ ความยุติธรรม และใช้หลักธรรมาภิบาล

โดยสรุปเยาวชนต้องการให้มีการรับฟังและพิจารณาข้อเสนอและแนวคิดของตนมากขึ้น มีการบริหารราชการแผ่นดินโดยโปร่งใส สุจริต กำจัดการคอร์รัปชัน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาและสถาบันครอบครัว เคารพในสิทธิเสรีภาพ พัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการจัดความเหลื่อมล้ำ ระบบอุปถัมภ์และการทุจริตให้หมดไป แสดงให้เห็นว่า เยาวชนมีความหวังในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าบนหลักการของความสุจริต มีประสิทธิภาพ ปราศจากการคอร์รัปชัน โดยเน้นการมีส่วนร่วม ทั้งยังขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสและหลักธรรมาภิบาลในองค์กรต่างๆ ในสังคมอีกด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

การที่เยาวชนมองว่า สังคมและวัฒนธรรมของประเทศเต็มไปด้วยระบบอาวุโส นั้น อาจเป็นเพราะการถูกปิดกั้นในเรื่องการแสดงความคิดเห็น ถูกปิดกั้นในการแสดงออก สังคมมีความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางเพศ ภาพลักษณ์ของระบบอุปถัมภ์ฝังลึกในสังคม ทำให้มีการเอื้อประโยชน์กับพวกพ้องด้วยการทุจริต และการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นบรรทัดฐาน สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชนของ ปาณณัฐ ฐิติวัฒนา (2535: 37-45) ที่กล่าวว่า เยาวชนมีเกียรติ สิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

จุดแข็งด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ ความเด่นชัดเรื่องสยามเมืองยิ้ม เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนไทย รวมทั้งความกตัญญู มารยาทไทย การไหว้ จนได้ชื่อว่ามีเอกลักษณ์ที่เด่นชัดในการดำเนินชีวิต จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนำไปสู่เอกลักษณ์ภูมิภาค ซึ่งประเด็นนี้ ปนัดดา ชำนาญสุข (2551) ได้ชี้ให้เห็นถึงบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมวัฒนธรรม การที่เยาวชนชื่นชมในจุดเด่นของสังคมไทย จึงเป็นโอกาสที่ควรประยุกต์ตามสภาพสังคมในปัจจุบันพร้อมกับยึดหยุ่นตามสถานการณ์ และควรเพิ่มการส่งเสริมเอกลักษณ์ต่างๆ ให้เกิดรายได้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศชาติไปพร้อมกันด้วย

อย่างไรก็ดีความเหลื่อมล้ำ ความเท่าเทียมชนชั้นทางเพศ (LGBTQ) และการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เห็นต่าง ในการแสดงความคิดเห็น การทุจริต ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียม เป็นผลมาจากความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในปัจจุบัน วิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศมีพุทธธรรมเป็นฐาน และฐานของวัฒนธรรมไทยก็คือ พุทธธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยในภาพรวม (มันเกียรติ โกศลนริวัตินซ์, 2541) ดังนั้นการมุ่งเน้นเศรษฐกิจมากกว่าจิตใจ ทำให้สังคมและวัฒนธรรมไทยอ่อนแอลง

คุณลักษณะที่ดีในมุมมองของเยาวชน คือ การปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย การเคารพสิทธิผู้อื่นและการมีส่วนร่วม การเคารพความต่างของแต่ละบุคคล ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เปิดใจรับฟัง การปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง การมีจิตสาธารณะ รวมถึงการมุ่งเน้นพัฒนาตนเองและไฝหาคำรู้ที่อยู่เสมอ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้ถึงพร้อมในคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 224(2) ที่บัญญัติไว้ว่า “กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์” หากเยาวชนมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองควรปฏิบัติเป็นอย่างดีแล้ว เยาวชนจะสามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางนั้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การแก้ไขปัญหาสังคมและวัฒนธรรมในมุมมองเยาวชน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญ โดยต้องการได้รับการสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดช่องว่างที่มีอยู่อาจทำได้ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และทุกฝ่ายต้องปรับตัวเข้าหากัน การที่จะพัฒนาเยาวชนให้เกิดสัมมาทิฐิได้ จะต้องมึลักษณะเป็นกัลยาณมิตรคอยโน้มน้าวชี้ให้เห็นความสำคัญของความดีและส่งเสริมให้เยาวชนได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปคิดโดยแยกแยะจนเกิดปัญญาสามารถแยกแยะดี-ชั่วได้ด้วยตนเอง รู้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ (ภัทรพล หมดมลทิน, Buddhist Psychology Journal Vol. 1 No. 1 (January-June 2016) มากกว่าการสอนด้วยการบรรยายหรือบังคับให้เชื่อฟัง หากเยาวชนที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะเข้าสู่วัยรุ่นมีสัมมาทิฐิ หรือความเห็นที่ถูกต้องติดตัวติดใจไป การพัฒนาความดีด้านอื่นๆ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเกื้อกูล การไม่เบียดเบียนผู้อื่น และการควบคุมจิตใจให้สงบก็จะสามารถพัฒนาได้ง่ายหรืออาจติดตามมาอย่างอัตโนมัติจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ยังผลให้ปัญหาต่างๆ ที่เยาวชนเป็นผู้ก่อลดน้อยถอยลงไป ซึ่งจะเป็นผลให้เยาวชนสามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างปกติสุข และประเทศชาติได้พัฒนารุดหน้าต่อไป

5.2.2 ด้านการศึกษา

ผลการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ในประเด็นมุมมองของเยาวชนด้านการศึกษา พบว่า เยาวชนทั้งกลุ่มแกนนำและกลุ่มทั่วไปมีมุมมองต่อระบบการศึกษาคล้ายคลึงกัน คือ หลักสูตรการเรียนรู้ไม่ตอบโจทย์ความต้องการและความท้าทายของโลก ในศตวรรษที่ 21 ภาระเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนยังมีลักษณะเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น ไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและคุณภาพของครูผู้สอนยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน คุณภาพการศึกษามีความเหลื่อมล้ำสูง ทั้งระหว่างโรงเรียนและระหว่างหลักสูตรในโรงเรียนเดียวกัน ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อเยาวชนใน Generation Z ซึ่งเติบโตมาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและสังเกตเห็นความเหลื่อมล้ำได้ง่าย จำเป็นต้องเผชิญหน้ากับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว (Disruption) สูง และต้องมีทักษะหรือสมรรถนะที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนเพื่อให้สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ ความกดดันเหล่านี้ส่งผลให้เยาวชนมีความเครียดเพิ่มขึ้นและต้องการระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสูงเพื่อช่วยสนับสนุนให้ตัวเยาวชนมีความพร้อมในการรับมือกับโลกอนาคตได้ ระบบการศึกษาเป็นบริการพื้นฐานของรัฐที่จะช่วยยกระดับประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อระบบการศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการของเยาวชน จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่พอใจต่อรัฐ และอาจส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ ดังเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมา

เมื่อวิเคราะห์มุมมองด้านความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับมุมมองสถานการณ์ปัญหา คือ เยาวชนต้องการระบบการศึกษาที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ หลักสูตรที่มีคุณภาพ

เน้นการฝึกปฏิบัติให้มีทักษะที่นำไปใช้ได้ในชีวิตจริงมากกว่าเรียนรู้ทฤษฎี และตอบสนองความต้องการระดับบุคคลมากกว่าการสอนแบบเหมารวม เมื่อวิเคราะห์เทียบกับทฤษฎีการจัดการศึกษาของไทย พบว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นไปตามหลักจิตนิยม (Idealism) และประจักษ์นิยม (Realism) ที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลางมากกว่าปฏิบัตินิยม (Pragmatism) หรืออัตนิยม (Existentialism) ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในด้านความคาดหวังต่อผู้สอน พบว่า เยาวชนสังเกตเห็นข้อจำกัดด้านคุณภาพผู้สอนและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อคุณภาพผู้สอนโดยตรงไปตรงมา ซึ่งสะท้อนถึงพลังอำนาจของเยาวชนที่เพิ่มขึ้นกว่าในอดีตที่ครูผู้สอนจะมีสถานะเหนือกว่าผู้เรียน เยาวชนคัดค้านการลงโทษที่รุนแรงหรือคุกคามสิทธิทั้งด้านร่างกายและจิตใจของตน และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดบทลงโทษหรือกฎเกณฑ์ในโรงเรียน ความคาดหวังเหล่านี้สะท้อนว่า เยาวชนให้ความสำคัญกับสิทธิของตนเองและสิทธิมนุษยชน พร้อมจะพิทักษ์สิทธิของตนหากเล็งเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ได้รับสิทธิพื้นฐานที่พึงได้รับจากรัฐ อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ยังไม่ครอบคลุมถึงมุมมองของเยาวชนต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองแห่งรัฐ รวมถึงหน้าที่ของเยาวชนในฐานะผู้เรียนว่าควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

สำหรับปัญหาอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง เยาวชนส่วนใหญ่มองว่า ทักษะคิดและกรอบแนวคิด (Mindset) ของผู้มีอำนาจบริหารระบบการศึกษาที่ยึดติดกรอบวิธีคิดเดิม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและทัศนคติของสังคมที่ให้ความสำคัญกับบางวิชาหรือบางวิชาชีพ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง สะท้อนว่าเยาวชนมีมุมมองต่อ “วิชา” และ “วิชาชีพ” กว้างขึ้น ไม่ยึดติดกับกรอบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบอาชีพในลักษณะเดิมจึงต้องการเรียนรู้ทั้งวิชาชีพที่ใช้ประกอบอาชีพ และวิชาชีพที่ใช้ในการปรับตัวกับสังคมในอนาคต รวมทั้งต้องการเสนอให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการทั้งของเยาวชนและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

5.2.3 ด้านเศรษฐกิจและการเมือง

เยาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับบทบาททั้ง 12 ข้อ ว่าควรมีอยู่และจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มที่ตัวเองก่อน โดยการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ อนึ่ง เยาวชนกลุ่ม Gen Z มีแนวคิดและความสนใจในการใช้ Internet และ Social media แต่ยังขาดวิธีคิดเชิงวิเคราะห์ที่จะต้องสืบค้นข้อมูลอย่างละเอียดและค้นหาความจริงก่อนที่จะตัดสินใจใดๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ควรให้คำปรึกษาแนะนำ แต่ข้อเท็จจริงคือ ผู้ใหญ่วันนี้ยังขาด “ความรอบรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy)” คือยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยี และขาดเทคนิคในการรับฟังและให้คำปรึกษาเยาวชน ผู้ใหญ่ที่ดูแลหรือทำงานกับเยาวชนต้องเรียนรู้และฝึกฝนตนเองให้มีความรอบรู้ด้านดิจิทัลไปพร้อมกับเยาวชน และรับฟังเพื่อให้คำปรึกษากับเยาวชนได้โดยไม่ใช้การสั่งสอนหรือบังคับควบคุม

อีกหนึ่งประเด็นสำคัญ คือ เยาวชนต้องการพื้นที่ในการมีส่วนร่วมและแสดงบทบาทต่อการดูแลประเทศ ซึ่งผู้ใหญ่บางส่วนอาจมองว่ายังไม่ถึงเวลา ควรเรียนรู้ไปก่อน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้ใหญ่ถูกปลูกฝังมา แต่สำหรับเด็กและเยาวชนในวันนี้ ได้เรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ จึงต้องการแสดงออกและมีส่วนร่วมกับการดูแลประเทศ รัฐจึงควรออกแบบวิธีการสร้างพื้นที่ให้พวกเขา เช่น สถานักเรียน สโมสรนักศึกษา องค์การนิสิต เป็นเวทีจำลองให้พวกเขาได้เรียนรู้ และสนใจความคิดความเห็นที่พวกเขาแสดงออกอย่างจริงจัง และจริงจัง

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ

5.3.1 สร้างและสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมและพื้นที่การเมืองเชิงทดลองสำหรับเยาวชน

การสร้างและสนับสนุนพื้นที่สำหรับเยาวชน เป็นแนวคิดที่เน้นสร้างโอกาสให้กับเยาวชนแทนการแก้ปัญหาของเยาวชน (Problem Oriented to Opportunity Focused) การสร้างพื้นที่นวัตกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นหรือสังคม เพื่อปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้กับเยาวชน ทำให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นของเยาวชน เยาวชนมีส่วนร่วมในการฝึกแก้ไขปัญหาของชุมชนและประเทศ โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนโอกาสและทรัพยากรและต่อยอดนวัตกรรมเหล่านี้ให้สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงมากที่สุด ประสบการณ์จริงเหล่านี้จะช่วยให้เยาวชนได้เรียนรู้ปัญหาอุปสรรคของการทำงานในชีวิตจริงและการทำงานร่วมกับผู้อื่น/หน่วยงานอื่นในสังคม เรียนรู้การเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี ทำให้เยาวชนมีวุฒิภาวะทางความคิดและทางอารมณ์ พร้อมต่อการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21

การสร้างพื้นที่การเมืองเชิงทดลอง เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และต่อบุคคลกลุ่มอื่นในสถานศึกษาหรือชุมชน เป็นพื้นฐานของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ภายใต้กติกาที่ตกลงร่วมกัน ได้ฝึกเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น บริหารความเห็นต่างและความขัดแย้ง ในปัจจุบันมีการเปิดเวทีลักษณะนี้หลายรูปแบบ เช่น สถานักเรียน องค์กรนักศึกษา สิ่งที่ควรเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น คือ การนำประเด็นความคิดเห็นของเยาวชนขึ้นมาสู่การพิจารณากลับกรองเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนต่อไป เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบบางประการของโรงเรียนที่เยาวชนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติตาม รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามที่ได้เสนอไป จะทำให้เยาวชนเรียนรู้สิทธิการแสดงความคิดเห็นควบคู่ไปกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นนั้นๆ เกิดการพัฒนาทั้งกระบวนการคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่ได้รับและความคิดเห็นที่แสดงออก (head) การจัดการอารมณ์และทักษะสังคม (heart) การฝึกปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง (hand)

5.3.2 พัฒนาระบบเครดิตสังคมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ของเยาวชน

ระบบเครดิตสังคม (Social credit) แบบ Social Reward เป็นกลไกที่อาศัยหลักพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ เมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับการเสริมแรง (Reinforcement) และทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นๆเพิ่มขึ้น หากไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับการลงโทษ (Punishment) ซึ่งจะทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นลดลง โดยทฤษฎีแล้ว ต้องใช้การเสริมแรงก่อนเสมอ ส่วนการลงโทษเป็นการลงโทษทางสังคมโดยไม่ใช้ความรุนแรง เช่น ตัดสิทธิ์ลดโควตา ฯลฯ การนำมาใช้ในเยาวชน สามารถทำได้โดยกำหนดพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์และรางวัลที่จะได้รับหากแสดงพฤติกรรมนั้น และออกแบบการเก็บข้อมูลตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา จะเกิดเป็นฐานข้อมูล Big Data ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อยอดตามความเหมาะสม เช่น การสมัครทางการเมืองในอนาคต เป็นต้น กลไกนี้เป็นการพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Kohlberg ในขั้นพื้นฐาน 2 ขั้นแรก คือ ไม่ทำผิดเพราะกลัวการลงโทษ และทำดีเพราะอยากได้รางวัล ควรเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการกระทำผิดและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีโอกาสเกิดความเหลื่อมล้ำจากระบบการยุติธรรม หากมีการเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยเฉพาะด้วยหลักฐานทางดิจิทัลเทคโนโลยี เช่น ภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิด จะทำให้สามารถบังคับใช้กติกาอย่างเท่าเทียมเป็นธรรม และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนไปในทิศทางที่สังคมต้องการในที่สุด

5.3.3 พัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วม

หลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองความคาดหวังของเยาวชน เป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาทักษะและประสบการณ์โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้มีวิชาชีพและวิชาชีพพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 มากกว่าการเรียนรู้ทฤษฎีที่ตายตัว ไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในอนาคตที่ท้าทายและมีความไม่แน่นอนสูง เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยจัดให้เยาวชนและครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จะทำให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้รับผลงาน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาผ่านการพัฒนาเยาวชนร่วมกัน

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

5.4.1 การสื่อสารของเยาวชน การค้นคว้าข้อมูล ขอบข่ายการกลุ่มการสื่อสารแหล่งข้อมูลที่เยาวชนเลือกบริโภค ความน่าเชื่อถือของข้อมูล อิทธิพลที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจหรือความคิดของกลุ่มเยาวชนในปัจจุบัน

5.4.2 อนาคต ความมั่นคงในชีวิตหรืออาชีพที่เยาวชนต้องการ มีที่มาและความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับสภาพทางสังคม ตัวอย่าง ประสบการณ์ที่พบ อาชีพเกิดใหม่ที่เป็นทิศทางที่เยาวชนมีความคิด ความสนใจตามโครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เปรียบเทียบอาชีพตามบริบทของโลกดิจิทัลของเยาวชนในปัจจุบัน

5.4.3 แนวทางการนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้เพื่อติดตามข้อมูล พฤติกรรม พัฒนาการ และความต้องการของเยาวชนในระยะยาว เพื่อประโยชน์ต่อการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมพัฒนาเยาวชนให้ตรงกับความต้องการและสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

5.4.4 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาแนวคิดของเยาวชนด้านอุดมการณ์ชาติ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจถึงบริบท วัฒนธรรมประเพณี เป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วน และวิธีการเพื่อให้บรรลุประโยชน์สูงสุดต่อสังคมโดยรวม

5.4.5 โอกาสและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาประเทศให้เหมาะสมกับขอบเขต อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบภายใต้บทบาทของเยาวชน

บรรณานุกรม

- กนกพันธ์ โลภุตรวงศ์. (2555). การจัดการช่องว่างระหว่างวัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารปัญญาวิวัฒน์, Vol.3 No.2 (2012) : January-June.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. สืบค้นจาก <https://lamphuncity.go.th/wp-content/uploads/2020/05/แผนปฏิรูปการศึกษา.pdf>
- คุณสุสัน ศุภวัตรวรคุณ. (2561). การสร้างพลเมืองในศตวรรษที่ 21. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารดำรงราชานุภาพ, ปีที่ 19, ฉบับที่ 58 ประจำเดือนตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562 สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2530). การสื่อสารในครอบครัว : การวิจัยและแนวทางปฏิบัติในการ สื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย: การสื่อสารในครอบครัว. กรุงเทพฯ, ภาควิชาวาทยุติวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยวัฒน์ พุ่มซ้อน และ กนต์พัฒน์ พรศิริวัชรสิน. (2561). แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2561).
- ทีศนา แคมมณี. (2552). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาณี จิตวิวัฒนา. (2535). การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปนัดดา ชำนาญสุข. (2551). โลกความรุนแรงของวัยรุ่นในบริบทความเป็นเมือง. วารสารร่มพฤษ์, ปีที่ 26 ฉบับที่ 2, หน้า 69-118.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2542). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2559). การจัดการแบบเกาหลีใต้: นานาชาติและจับตามอง. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1, หน้า 1-14.
- ภัทรพล หมดมลทิน. (2016). การพัฒนาเยาวชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา. Buddhist Psychology Journal. ปีที่ 1. ฉบับที่ 1, หน้า 13-22.
- มันเกียรติ โกศลนริตติวงศ์. (2541). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- รายงานคนไทยมอเดิร์น. (2557). เสียงเยาวชนไทย (Youth Today). สืบค้นจาก http://khonthaifoundation.org/wp-content/files/5__Full_version_2557.pdf
- รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ. (2563). การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ (บทความวิจัย). [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, ปีที่ 43, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม) 2563

- วิจัยกรุงศรี. (2563). ภาวะเศรษฐกิจและการเงิน ประจำสัปดาห์ วันที่ 19 พฤษภาคม 2563. สืบค้นจาก https://www.krungsri.com/bank/getmedia/61281c7a-88c2-4218-8338-615293addfcf/WK_Weekly_200519_TH.aspx
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น และ สมภูมิ แสงกุล. (2555.) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารนักบริหาร, 32,3 (ก.ค.-ก.ย. 2555) 3-11.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/download/plan12>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). สรุปสาระสำคัญแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. สืบค้นจาก <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Baker, S. (2006). The national research council and institute of medicine. Retrieved from [http://www. Joe.org/joe/2009april/iw4.php](http://www.Joe.org/joe/2009april/iw4.php)
- Boyd et al. (1992). Evaluating Collaboration: Challenges and Method. Retrieved from <http://danr.ucop. edu/eeeeea/rossing.html>
- Cohen, Anjalee. (2006). Youth Culture and Identity: Consumerism, Drugs and Gangs in Urban Chiang Mai, Northern Thailand. Doctoral Thesis, Macquarie University, Sydney.
- Colby, A., Kohlberg, L., Gibbs, J., & Lieberman, M. (1983). A longitudinal study of moral judgment. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 48 (1-2, Serial No. 200). Chicago: University of Chicago Press.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House
- Farrell WC, Phungsoonthorn T. Generation Z in Thailand. *International Journal of Cross Cultural Management*. 2020;20(1):25-51. doi:10.1177/1470595820904116
- Growth mindset changed education forever, Carol Dweck, from <https://www.mindsetworks.com/science/>
- Kilmova, Svetlana. (1991). Youth, Socialisation and Social Change: A Research Agenda, in Jerry Eades and Caroline Schwaller (eds.) *Transitional Agendas: Working papers from the Summer School for Soviet Sociologists*, CSAC Monographs: University of Kent at Canterbury.
- Kohlberg, L. (1958). The Development of Modes of Thinking and Choices in Years 10 to 16. *Ph. D. Dissertation*, University of Chicago.
- Kornelsen J. (2019) The Quest to Lead (with) Millennials in a VUCA-World: Bridging the Gap Between Generations. In: Kok J., van den Heuvel S. (eds) *Leading in a VUCA World. Contributions to Management Science*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-98884-9_2
- McLeod, S. A. (2013, October 24). *Kohlberg's stages of moral development*. Simply Psychology. From <https://www.simplypsychology.org/kohlberg.html>
- McKinsey. (2008). McKinsey 7S Framework. http://www. valuebasedmanagement.net/methods_7S.html.
- The United Nations Development Programme (2015) Available at https://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/brochure/SDGs_Booklet_Web_En.pdf
- W.C. Crain. (1985). *Theories of Development*. Prentice-Hall. pp. 118-136

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการ
และผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการ หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร
กองบัญชาการกองทัพไทย (พลบ.บก.ทท.) รุ่นที่ 12

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

- 1.1 ผศ.ดร.นักรบ ระวังการณ์
- 1.2 ผศ.ดร.นิสิต อินทมาโน
- 1.3 ดร.พิธาน พันทอง

2. รายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการ

- 2.1 พ.อ.กฤษกลม ธรรมานุกุล
- 2.2 น.อ.ปิยะ จารุอารยนันท์
- 2.3 พ.อ. ม.ล.ธีรากร วรวรรณ

3. รายชื่อผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการ

- 3.1 พ.อ.วสันต์ รัตนบุญชูร กลุ่มที่ 1
- 3.2 พ.อ.หญิง ปัทมา ขำเอี่ยม กลุ่มที่ 2
- 3.3 พ.อ.หญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ กลุ่มที่ 3

แบบสอบถาม

แนวทางการสนทนากลุ่ม – มุมมองของเยาวชนกับการพัฒนาประเทศ

การสนทนากลุ่มกับเยาวชนครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาแนวทางการสนับสนุนและเสริมสร้างเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ดำเนินการในกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 15-24 ปี จาก 6 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 20 คน รวม 120 คน ครอบคลุมนักเรียนมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่าง 20 คน จะแบ่งเป็น กลุ่มเยาวชนนักกิจกรรม 10 คน และกลุ่มเยาวชนทั่วไป 10 คน ผู้สัมภาษณ์เป็นนักวิจัยภาคสนามที่มีประสบการณ์การทำงานกับเยาวชนอย่างน้อย 1 ปี โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักวิจัยภาคสนามร่วมสนทนาและบันทึกประเด็นคำตอบ 3 คน (ต่อเยาวชน 10 คน) ใช้เวลาในการสนทนาประมาณ 90-120 นาที ข้อมูลจะถูกวิเคราะห์ในภาพรวมและไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างต่อสาธารณะ

คำถามในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยข้อคำถามเพื่อค้นหามุมมองของเยาวชนใน 3 มิติ ได้แก่ มิติสังคมและวัฒนธรรม มิติเศรษฐกิจและการเมือง และมิติการศึกษา โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

สังคม คือ กลุ่มของบุคคลที่มีวิถีการให้คุณค่าและการใช้ชีวิตที่เหมือนกัน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ วัฒนธรรม (Culture) หรือระบบจัดสรรหน้าที่ของสังคม และการเมือง (Politics) หรือระบบการจัดสรรอำนาจ

วัฒนธรรม คือ แบบแผนของพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่เรียนรู้และถ่ายทอดในกลุ่มบุคคล

เศรษฐกิจ คือ "งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคสอยสิ่งต่างๆ ของชุมชน." รวมถึงด้านการใช้บริการและการท่องเที่ยวที่มีปัจจัยกระตุ้นต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ เศรษฐกิจยังอาจอธิบายได้ว่าเป็นเครือข่ายจำกัดโดยพื้นที่และเครือข่ายสังคมที่ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการตามอุปสงค์และอุปทานระหว่างตามผู้มีส่วนโดยการแลกเปลี่ยนหรือสื่อกลางการแลกเปลี่ยนด้วยมูลค่าเครดิตหรือเดบิตที่ยอมรับกันภายในเครือข่าย เศรษฐกิจหนึ่งๆ เป็นผลมาจากกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องทั้งวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี ประวัติศาสตร์และสถาบันสังคม เช่นเดียวกับภูมิศาสตร์ การมีทรัพยากรธรรมชาติและนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยหลัก ปัจจัยเหล่านี้ให้บริบท สาร ตลอดจนจัดสภาพและตัวแปรซึ่งเศรษฐกิจทำงานอยู่

การเมือง คือ กระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่มคน คำนี้มักจะถูกนำไปประยุกต์ใช้กับรัฐบาล แต่กิจกรรมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งรวมไปถึงใน บริษัท, แวดวงวิชาการ และในวงการศาสนา

ระบบการศึกษา คือ การจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคลอายุต่ำกว่า 24 ปี ทั้งในและนอกระบบราชการ

โดยข้อคำถามสำหรับแต่ละมิติ มีดังนี้

1. มุมมองของเยาวชนด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ ดังนี้

- 1) “ภาพอนาคต” ของสังคม/วัฒนธรรมที่น้องๆ อยากเห็นเป็นอย่างไร?
- 2) น้องๆ คิดว่าวัฒนธรรมสังคมไทยมีความเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร?
- 3) น้องๆ คิดว่าสังคม/วัฒนธรรมไทยปัจจุบันมีปัญหาด้านใดที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุดและต้องการให้แก้ไขปัญหานั้นด้วยวิธีใด?
- 4) จากข้อที่ผ่านมา น้องๆ และเยาวชนทั่วไปจะสามารถมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้อย่างไร?
- 5) ถ้าให้เปรียบเทียบสังคม/วัฒนธรรมไทยกับต่างประเทศ น้องๆ คิดว่าสังคม/วัฒนธรรมไทยมีสิ่งที่ดีหรือเด่นกว่าในต่างประเทศอย่างไร?

6) น้องๆ คิดว่าสังคมวัฒนธรรมไทยที่เป็นจุดเด่นจะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศได้หรือไม่ ด้วยวิธีการอย่างไร?

7) น้องๆ สนใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ น้องๆ คิดว่าจะนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาช่วยในการอนุรักษ์/พัฒนาสังคมวัฒนธรรมไทยได้อย่างไร?

8) น้องๆ เยาวชนมีพลังคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่ที่ๆผู้ใหญ่มีประสบการณ์ชีวิต น้องๆ คิดว่าจะหาจุดร่วมกันสร้างอนาคตที่ดียั่งยืนได้อย่างไร?

9) น้องๆ คิดว่า “คุณลักษณะของเยาวชนที่ดี” ควรเป็นอย่างไร?

10) น้องๆ เองมีแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างไร ให้นำไปสู่การเป็นเยาวชนที่ดี?

2. มุมมองของเยาวชนด้านการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ เพื่อประเมินสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทย คุณภาพของระบบการศึกษาไทย ความเป็นธรรมและสิทธิมนุษยชนในการจัดการศึกษาของไทย ความคาดหวังของเยาวชนต่อระบบการศึกษาไทย และอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไทย

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามหลักในการสัมภาษณ์ และสามารถขยายความเพิ่มเติมด้วยคำถามเสริมในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและตรงกับความเข้าใจของเยาวชนมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) น้องๆ มองว่าระบบการศึกษา ของไทยในปัจจุบันมีข้อดีข้อเสีย อะไร?

(น้องๆ คิด/มีมุมมองอย่างไรกับระบบการศึกษาไทย?)

2) น้องๆ มองว่าการศึกษาของไทย ในปัจจุบันช่วยให้ น้องๆ เรียนรู้ และปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้ หรือไม่? อย่างไร?

(หากน้องๆ ให้คะแนนการเตรียมพร้อมเข้าสู่ชีวิตในรั้ว มหาลัย คิดว่าทางอาจารย์และโรงเรียนสามารถทำได้ใน ระดับไหน?/ เราควรลดหรือเพิ่มวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัยหรือเข้าทำงานได้ตรงตามความต้องการ?/ กิจกรรมใดที่ช่วยให้น้องๆ สามารถค้นหาตัวตนได้มากกว่าการท่องเที่ยวจากบทเรียนเพียงอย่างเดียว?/ กระบวนการเรียนการสอน การสอบวัดผลต่างๆ ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในยุคที่ความรู้และข้อมูลข่าวสารไม่ได้ถูกจำกัดแค่ในตำราเรียนอีกต่อไป?/ น้องๆ รู้สึกอย่างไรกับระบบการศึกษาออนไลน์ และมองว่าช่องทางนี้จะสามารถช่วยยกระดับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่?/ น้องๆ คิดว่าสถาบันกวดวิชายังเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือไม่?/ น้องๆ คิดว่าค่าใช้จ่ายโดยรวมของการศึกษาเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยมีราคาที่เหมาะสมหรือไม่? อย่างไร?)

3) น้องๆ มองว่าควรทำอย่างไรให้ระบบการศึกษาไทยมีความเหลื่อมล้ำลดลง?

(น้องๆ คิดว่าโรงเรียนสามารถส่งเสริมความรู้และศักยภาพของเยาวชนทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังได้ อย่างไร?)

4) น้องๆ มองว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของน้องๆ มากน้อยเพียงใด?

(การสร้างระเบียบวินัยด้วยทรมานและเครื่องแต่งกายเป็นวิธีที่ได้ผลหรือไม่? หากไม่ น้องๆ มองว่ามีวิธีอื่นใดที่ช่วยสร้างระเบียบวินัยให้กับเยาวชน?/ น้องๆ คิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมหรือไม่?)

5) น้องๆ คาดหวังอะไรกับระบบการศึกษาไทย?

(น้องๆ คาดหวังอะไรจากโรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย?/ น้องๆ คาดหวังให้ครูหรืออาจารย์ผู้สอนเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง?/ น้องๆ คาดหวังให้ครอบครัวสนับสนุนการศึกษาของน้องๆ ในด้านใดบ้าง?)

6) น้องๆคิดว่าอะไรเป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไทย?
(แม้จะมีการปฏิรูปการศึกษามากหลายครั้ง แต่ดูเหมือนจะยังไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดี น้องๆ คิดว่าเป็นเพราะอะไร?)

3. มุมมองของเยาวชนด้านเศรษฐกิจและการเมือง ประกอบด้วยข้อคำถาม 14 ข้อ ทุกข้อจะมีตัวเลือกให้เลือกกระหว่างเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย หากไม่เห็นด้วยขอให้ระบุเหตุผล และข้อเสนอแนะทางในการปรับปรุง หากเห็นด้วยจะมีตัวเลือกให้เลือกกระหว่างสามารถปฏิบัติได้กับไม่สามารถปฏิบัติได้ หากไม่สามารถปฏิบัติได้ขอให้ระบุเหตุผล และข้อเสนอแนะทางในการปรับปรุงให้สามารถปฏิบัติได้ ข้อคำถามแต่ละข้อมีรายละเอียดดังนี้

1) การประหยัดตอต่อมในครอบครัว

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องการประหยัดตอต่อมในครอบครัวควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

2) ความซื่อสัตย์สุจริตต่อการเรียนและการงานที่ทำ

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตต่อการเรียนและการงานที่ทำควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

3) การค้นหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำ

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องการค้นหาและพัฒนาอาชีพที่จะทำควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

5) การสร้างสรรค์งานและนวัตกรรมเพื่อสังคม

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องการสร้างสรรค์งานและนวัตกรรมเพื่อสังคมควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

6) ความรับผิดชอบต่อการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องความรับผิดชอบต่อการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดีควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

7) ความยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ (ในที่นี้ ไม่ได้ระบุว่าเป็นอุดมการณ์ใด)

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องความยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

8) การเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่น

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่า บทบาทของเยาวชนเรื่องการเคารพต่อกฎกติกา กฎหมายและสิทธิของผู้อื่นควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

9) การรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่าบทบาทของเยาวชนเรื่องการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่าและเคารพความแตกต่าง ควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

10) การกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่าบทบาทของเยาวชนเรื่องการกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวมควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

11) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและทำหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่าบทบาทของเยาวชนเรื่องการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและทำหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

12) การทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ

เมื่อซักถามกลุ่มถึงรายละเอียดในคำตอบข้างต้นแล้ว ผู้สัมภาษณ์ถามต่อว่า “ในอนาคตน้องๆ คิดว่าบทบาทของเยาวชนเรื่องการทุ่มเท เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถควรคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

13) หากต้องร่วมมือกันทำให้บทบาทดังกล่าวข้างต้นนั้นเกิดขึ้นได้จริงๆ ท่านมีความเห็นในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ก. ต้องมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไร?

ข. สามารถดำเนินการได้ที่ไหน? เมื่อไร?

ค. ต้องการรับการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานใด? อย่างไร?

14) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ก. ต่อรัฐบาล

ข. ต่อหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ค. ต่อบุคคลระดับต่างๆ

รายชื่อสมาชิก
คณะกรรมการหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย
รุ่นที่ 12

เรื่อง : แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ

1. พันตำรวจเอก กษิภณ	ศิริจันทร์	เลขที่ 1
2. นางกาญจนา	แดงรุ่งโรจน์	เลขที่ 2
3. นายกิตติ	โชคชัย	เลขที่ 3
4. นายเกรียงศักดิ์	กิตติประภัสร์	เลขที่ 4
5. นาวาเอก เกียรติพงศ์	ศรีโสภา	เลขที่ 5
6. พันเอก เจษฎ์	อยู่สมบุญ	เลขที่ 6
7. พันเอก ฉัตรพร	เขว้ฒนะ	เลขที่ 7
8. พลตรี เฉลิมชัย	รินภิรมย์	เลขที่ 8
9. นายชาติรี	เมธารธาธิป	เลขที่ 9
10. นายชุตินทร	เพชรไชย	เลขที่ 10
11. นางสาวจิตินาฏ	เรียบเลิศหิรัญ	เลขที่ 11
12. นาวาอากาศเอก ณรงค์ชัย	นิมิตบุญอนันต์	เลขที่ 12
13. นาวาเอก ณัฐพงศ์	ญาโนทัยขจิตต์	เลขที่ 13
14. ดร.ภก.ณัฐพศุทธิ์	ภัทธีราสินสิริ	เลขที่ 14
15. นางสาวดวงเพ็ญ	ปัทมดิลก	เลขที่ 15
16. นางสาวดุขฎิ	จิงศิริกุลวิทย์	เลขที่ 16
17. นายทรงศร	กัลยา ณ สุนทร	เลขที่ 17
18. พันเอก ที่รัก	สร้อยนาค	เลขที่ 18
19. นายธเนศ	ดิษฐปัญญา	เลขที่ 19
20. นายธีรุตม์	บุตรเลิศเจริญ	เลขที่ 20
21. รศ.ดร. ว่าที่ ร.ต. นพพร	ลีปรีชานนท์	เลขที่ 21
22. นางสาวนพวรรณ	โพชนุกุล	เลขที่ 22
23. นางสาวนพพร	สอดศรี	เลขที่ 23
24. นายนิติธร	วงศ์เย็น	เลขที่ 24
25. นางนุชรินทร์	โกวิทคณิต	เลขที่ 25
26. นายประทุม	องอาจ	เลขที่ 26
27. นายประเสริฐ	เจียมเจริญ	เลขที่ 27
28. นายพรพงษ์	ธีรนนทวาณิช	เลขที่ 28
29. พันเอกหญิง พัชรศศิ	เรืองมณีญาติ	เลขที่ 29
30. นายพัฒนา	ทิวะพันธุ์	เลขที่ 30
31. นางสาวพาทิส	ประสิทธิแสง	เลขที่ 31
32. นายไพรัตน์	ทองเทพ	เลขที่ 32

33. นางภัทริดา	สุคุณณี	เลขที่ 33
34. นายภาคภูมิ	เข้มวงษ์	เลขที่ 34
35. นายภาคิน	เอียรธูมา	เลขที่ 35
36. พันเอก มนตรี	โปษณเจริญ	เลขที่ 36
37. นายรังสิต	แก้วหวังสกุล	เลขที่ 37
38. พันตำรวจเอก วรศักดิ์	บัณฑิต	เลขที่ 38
39. นางวารภรณ์	เปล่งแสง	เลขที่ 39
40. นางวันเพ็ญ	บุรีสูงเนิน	เลขที่ 40
41. นายวิชัย	สุนทรรุ่งศิริ	เลขที่ 41
42. นาวาอากาศเอก วิพล	สุขวิสัย	เลขที่ 42
43. นางสาววิไลพร	นาควิจิตร	เลขที่ 43
44. นายวีรพงษ์	เอี่ยมเจริญชัย	เลขที่ 44
45. นายวุฒิเลิศ	เกตุสมบูรณ์	เลขที่ 45
46. นางศรีวิไล	รัตนสุนทร	เลขที่ 46
47. นายศิริพันธุ์	เรืองจินดา	เลขที่ 47
48. นายศุภชัย	คลังทอง	เลขที่ 48
49. นางสาวศุภรัตน์	จิระพงษ์ตระกูล	เลขที่ 49
50. นางสาวสถาพร	บุญประเสริฐ	เลขที่ 50
51. นายจิรวุฒิ	ทองสำลี	เลขที่ 51
52. นาวาอากาศเอก สุขเจริญ	กรีดำรงค์ศักดิ์	เลขที่ 52
53. นางสาวสุปราณี	ลิสวัสดิ์	เลขที่ 53
54. นางสุภาพร	กลิ่นหอม	เลขที่ 54
55. นาวาเอกหญิง สุรีพร	ตันวิเชียรศรี	เลขที่ 55
56. นายเสนอ	สดถาวร	เลขที่ 56
57. นาวาเอกหญิง เสาวลักษณ์	ทองทับ	เลขที่ 57
58. นายอภิชัย	สิรกุลจิรา	เลขที่ 58
59. นางสาวอภิชา	นันทนรินทร์	เลขที่ 59
60. นายอภิชาติ	กุลพงษ์วานิชย์	เลขที่ 60
61. นายอภิชาติ	วิวัฒนาภิรักษ์	เลขที่ 61
62. พันเอก อภิสวัสดิ์	วงศ์บัวแก้ว	เลขที่ 62
63. นางอรุณรัตน์	ฤทธิ์เดช	เลขที่ 63
64. พันเอกหญิง อัมพาศรี	ดำรงกุล	เลขที่ 64
65. พันเอก อาร์ม	สมรรถะบุตร	เลขที่ 65

